

Delavska enotnost

Časopis slovenskih delavcev

Ljubljana, 18. julija 1996 ☆ številka 33 ☆ letnik 55 ☆ odgovorni urednik: Ciril Brajer

Imej se fajn, kdor se more

Foto: Sašo Bernardi

Kje, kako in po čem bodo letos letovali slovenski delavci? Dokler je bilo vreme bolj aprilsko, se nam tega vprašanja ni zdelo vredno zastavljati; zdaj, ko naj bi »pasji dnevi« vendarle napočili, pa je spet postalo »aktualno«. In kaj smo zvedeli? Da so počitniške zmogljivosti tistih slovenskih podjetij, ki so srečno previharila tranzicijske čase, zapolnjene do zadnjega kotička in da se bodo zaposleni pri »osmoljencih« morali »imeti fajn« kar doma! Je potemtakem čudno, da ob lepem vremenu zaživijo brežine vseh naših, četudi za kopanje oporečnih rek!?! Posnetek je s Save nekje med Črnučami in Tacnom, anketa pa na 4. strani.

KAKO IN KDAJ PRIVATIZIRATI SLOVENSKE ŽELEZARNE

Stran 3

Okrogla miza yje pokazala, da se bodo mnenja in argumenti o tem še lep čas kresali

Nezadovoljni s pristojnostmi

Delavski direktorji – za zdaj jih je devet – so za povečanje svojih pristojnosti v zakonu o soupravljanju in odpravo možnosti odpoklica

Stran 6

SOCIALNE DROBTINE ZA MLADE

Vsak tretji upravičenec do socialne pomoči je star 18 do 26 let, samski, brez zaposlitve, brez strokovne izobrazbe...

Stran 7

Sreda, 14⁰⁰

Delodajalci ne priznajo napake

Že precej utrujeni, saj je bilo na dnevnem redu devet točk, med njimi tudi obsežna razprava o reformi pokojninskega sistema, pa debate o spremembah zakona o inšpekciji dela (konec dela na črno) in osnutku zakona o jamstvenem skladu (za zagotavljanje pravic delavcem, ki bodo ob delo zaradi nesolventnosti podjetij), so se člani ekonomsko-socialnega sveta ob osmi točki, pritožbi ZSSS zaradi kršitev izvajanja socialnega sporazuma in zakona o izvajanju le-tega spoznavali, da navedbe sindikata prouči komisija sveta in razloži, ali imajo prav v ZSSS ali pa delodajalci. Ti so navedbe sindikata zavračali kot neosnovane. Gre za to, da je združenje delodajalcev samo dajalo podjetjem navodila za izvajanje nekaterih določb splošne kolektivne pogodbe, kar je po mnenju sindikata nekorektno. Nekorektno pa naj bi bilo tudi obveščanje podjetij, da izgubaš ne morejo zvišati plač, razen minimalnih in izhodiščnih, saj tega določila socialni sporazum ne vsebuje. Delodajalska stran naj bi hudo kršila socialni sporazum tudi s tem, da je v navodilu navedla kot rok za začetek veljavnosti tega sporazuma konec maja letos in ne v začetku tega meseca. Navodilo pa tudi ne navaja obveznosti delodajalcev, da morajo plače izplačevati v skladu s sklenjenimi kolektivnimi pogodbami, kar je kršitev tudi zakona o izvajanju socialnega sporazuma.

B. R.

Združenje delodajalcev Slovenije
g. Milan Goslar
Gospodarska zbornica Slovenije
g. Valter Drozg

Spoštovani!

S podpisom Socialnega sporazuma za leto 1996 (Ur. l. RS, št. 29/96) smo socialni partnerji opredelili proces pogajanj in usklajevanj interesov posameznih partnerjev kot temeljno podlago našega sodelovanja in delovanja. Odločili smo se tudi, da so kolektivne pogodbe dejavnosti temelj politike plač in urejanja odnosov med delom in kapitalom.

Na legitimne pobude sindikatov dejavnosti o spremembah in dopolnitvah posameznih kolektivnih pogodb dejavnosti pa v zadnjem času dobivamo v posameznih sekcijah Združenja delodajalcev in pri združenjih Gospodarske zbornice Slovenije odgovore, da se nimamo več kaj pogajati in usklajevati, ker je socialni sporazum vse določil. Celo do včeraj znana tolmačenja

Se res nimamo več o čem pogajati?

Združenja delodajalcev o neveljavnosti in prenehanju posameznih kolektivnih pogodb delodajalska stran razglasa za veljavne. Poudariti moramo, da kolektivne pogodbe niso samo izhodiščne plače, ki se skladno s podpisanimi dokumenti določijo upoštevaje gospodarski položaj dejavnosti in pretežne večine podjetij v teh dejavnostih. Zagotovo so nujne korekcije nekaterih določil, ki niso konkretna ter izzivajo po nepotrebnem dileme in različne pristope.

Predlagamo, da nadaljujemo partnersko sodelovanje; posamezne pogajalske skupine sindikatov in delodajalcev naj ocenijo stanje glede na dosedanje kolektivne pogodbe in jih po skupnem usklajevanju podaljšajo ali po potrebi spremenijo in dopolnijo.

Prosimo, da na potrebno sodelovanje opozorite vaše sekcije delodajalcev in združenj, ki se včasih izgovarjajo, da nimajo navodil.

Svobodni sindikati želimo nadaljevati partnersko usklajevanje. Če se delodajalci ne bodo odzvali na vse naše pobude in predloge in nas bodo še naprej ignorirali, bomo ocenili položaj in, na žalost, sprožili postopke, ki ne temeljijo na partnerskem odnosu. Krivdo za tako delovanje pa bodo v celoti nosili delodajalci.

Lep pozdrav!

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije

Sindikat delavcev kemične, gumarske in nekovinske industrije Slovenije

Sindikat delavcev v komunalno-stanovanjski dejavnosti Slovenije

Sindikat lesarstva Slovenije

Sindikat gradbenih delavcev Slovenije

Sindikat kmetijstva in živilsko-predelovalne industrije Slovenije

Sindikat delavcev v trgovini Slovenije

Sindikat delavcev tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije Slovenije

Sindikat delavcev prometa in zvez Slovenije

V vednost:

Ekonomsko-socialni svet

Studio Participatis

Dragi prijatelji – latinščina je bila že moja slaba točka, nikoli je nisem maral in na koncu sem imel samo še zadostno. Ampak ne glede na to – toliko se je še spomnim, da vam moram predlagati spremembo naslova firme v STUDIO PARTICIPATIONIS. Saj je res daljša, pa še zveni ne tako lepo, ampak tako pač je v rodilniku ednine.

Vse ostalo, kar se delavskega soupravljanja tiče, je v redu; še več, spet se vse začne od nič, kot ponavadi, saj smo z ukinitvijo samoupravljanja pod Markovičem in potem v demokraciji z vodo iz čebra zliili še deteče povrhu. Na Zahodu pač soupravljajo že kar nekaj časa, samoupravljajo pa tudi v kakih desetih odstotkih gospodarstva. Mladen A. Švarc, Ljubljana

Popraveki

Pri pretpoklavanju prispevka Vilme Horvat z naslovom »Socialna bomba v Dobropoljski dolini« (DE/32, str. 2) je prišlo do neželjenih napak – spregledali smo naslednjo vrstico, ki je bistveno spremenila resnico:

Po končanem zboru je vseh 208 delavcev prejelo sklepe o prenehanju delovnega razmerja, 118 pa tudi sklepe, da bodo začasno še opravljali potrebna dela v podjetju.

Avtorici in bralcem se za napako opravičujemo.

Uredništvo

Ministrstvu za gospodarske dejavnosti, ministru g. Dragonji

Spoštovani!
Izvršni odbor SKEI Koncerna Litostroja je na zadnjih dveh sestankih, dne 8. in 11. 7. 1996, razpravljal o težkih razmerah v poslovanju Koncerna Litostroja. Nerešeno je financiranje proizvodnje, kar pomeni zastoj v proizvodnji, pomanjkanje dela in pošiljanje delavcev na čakalne dopuste. Še večji problem za zaposlene in sindikat pa so nizke plače in še te izplačevane z dvomesečno zamudo. Večina zaposlenih je dobila izplačane plače 5. in 8. julija. V tovarni Viličarjev in Holdingu pa še niso bile izplačane majske plače.

Kljub trdnim obljubam vodstev tovarni in podjetju, vodstva Koncerna in tudi vas, g. minister, da se bodo te zadeve do lastninjenja uredile in da se le-to tudi čim prej izpelje, je stanje iz meseca v mesec slabše. Zaradi vseh teh obljub in tudi razumevanja težke situacije, kljub velikemu nezadovoljstvu članstva, sindikat v juniju in juliju ni organiziral splošne stavke v Koncernu Litostroj. Ker pa se zaradi potrditvi vosti in razumevanja naših (litostrojskih) in vaših težav vedno bolj kršijo pravice delavcev, bomo primorani organizirati splošno stavko v avgustu, če ponovno ne bo plač in regresa za leto 96 vsaj do konca tega meseca.

Ker je večina težav v Koncernu Litostroj povezana z lastninjenjem, vas še enkrat naprošamo, da storite res vse, da se le-to pospeši in zaključijo do konca julija, kar je bila že vaša zahteva. Ne dovolite, da bi se na račun delavcev Litostroja reševali osebni konflikti.

Če pa je v ozadju še kakšen drug scenarij, da se je vodstvo države Slovenije odločilo, da ne potrebuje strojegradnje, potem vas prosimo, povejte to čim prej delavcem v tovarnah. Zakaj bi se še naprej zmanj izravnali v upanju, da bomo še rešili to, kar ste v svojih projektih morda že zdavnaj pokopali.

Vsem novim brezposelnim pa svetujemo, naj se grejo trgovino – turizem – tatvino – masiranje in prostitucijo...

Delavska enotnost

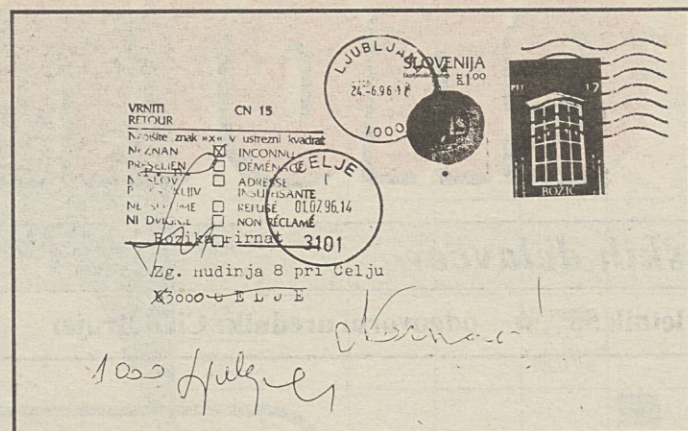
Stvar je jasna. To je moj časopis. Zato ga naročam na naslov:

Priimek in ime:.....

Naziv podjetja ali ustanove:.....

Naslov:.....

Podpis naročnika:.....

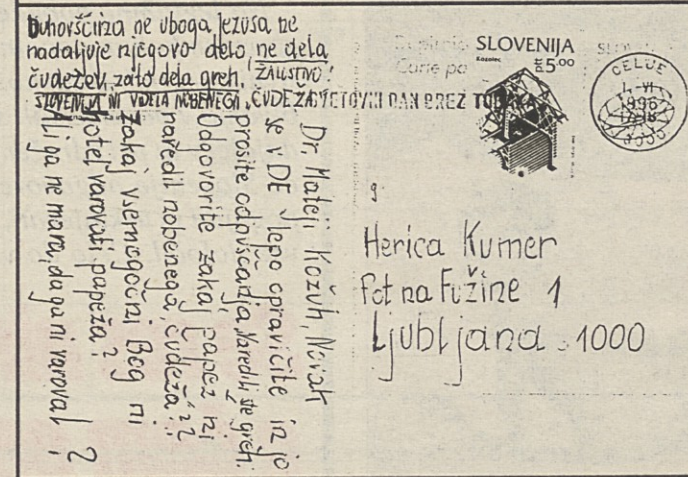
Smo se za to boril'...

V našem uredništvu se je v ponedeljek oglasila gospa Herica Kumer in mi pokazala zapečateno pismo, ki ga je 24. junija poslala na naslov: Rozika Pintar, Zg. Hudinja 8, Celje (zgoraj). »Kaj je spornega?« jo vprašam. »Da je naslovnik neznan!« nam je odgovorila in pokazala na žig, ki to tudi dokazuje. »Torej spet nekdo iz množice pisunov, ki nima toliko poguma, da bi se podpisal pod svoj umotvor; pomislim, nato pa vprašam, ali je v pismu kaj takega, kar se tiče tudi nas. «Le pogledite!«

Ko odpremo, zagledamo fotokopijo dopisnice, s katero »Rozika Pintar« na – milo rečeno – grob način poziva Kumerjevo, naj se v Delavski enotnosti »lepo opraviči« dr. Mateji Kožuh Novak »in jo prosi odpustitve za svoj greh« (spodaj). »Škoda besed,« zamahne Herica, nekdanja partizanska kurirka. »Rada bi povedala le to: če kaj povem, kritiziram ali nergam, če že hočete, se podpisem in povem, kdo in kaj sem. To je pa primitivizem...«

Se strinjam, Herica. Še toliko bolj, ker sem se v osemdesetih letih kot »alternativec« boril zoper »enosmerni komunikacijski tok avtoritarne narave«, torej tudi za uveljavitev pism bralcev. Če bi vedel, da se bo vse to tako izrodilo, me najbrž ne bi bilo zraven...

Damjan Križnik, dežurni urednik

dejavnost. Sestanek obeh pogajalskih skupin bo v četrtek, 18. julija 1996 ob 17. uri na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve. Kot je znano, so bila pred desetimi dnevi pogajanja prekinjena, ker SVIZ ni hotel pristati na vladni predlog glede uvedbe različnih plač za redno zaposlene asistente in za tistih tisoč mladih raziskovalcev, ki jih do dokončanja magistrskega oziroma doktorskega po individualnih pogodbah plačuje Ministrstvo za znanost in tehnologijo (MZT).

To ministrstvo je za jutrišnja pogajanja pripravilo krajši elaborat, ki naj bi utemeljeval uvedbo nižjih dodatkov k plačam mladih raziskovalcev. MZT je oblikovalo tudi nov predlog, po katerem naj bi omenjeni dodatek znašal 0,50 plačnega količnika (za mlade raziskovalce z opravljenim magistrskim pa 0,55 količnika). Vladni pogajalci so doslej namreč pristajali le na dodatek v višini 0,35 oziroma 0,40 plačnega količnika, medtem ko je sindikat zahteval 0,75 oziroma 0,80 količnika, kot bo to veljalo na primerljivih delovnih mestih v šolstvu, kulturi in znanosti.

Vodja sindikalne pogajalske skupine Janez Stergar, predsednik konference raziskovalnih organizacij v SVIZ, je novo vladno ponudbo ocenil kot korak k sporazumu. Ker pa tudi vladni elaborat navaja med profesorji prevladujoče mnenje, »da so mladi raziskovalci najbolj produktivni del assistentske ekipe«, bo sindikat vztrajal pri svojem kompromisnem predlogu in ga tudi argumentiral. Zmernost sindikalnih zahtev in dvojnost vladnih meril pa po Stergarjevemu mnenju dobro ilustrira že podatek, da je vlada mladim zdravniškim pripravnikom (sekundarijem) s 1. 2. 1996 priznala dodatek,

ki bo do 1. 12. 1996 dosegel kar 1,49 plačnega količnika, mladim raziskovalcem pa s 1. 8. 1996 ni pripravil priznati dodatka, ki bi šele do 1. 10. 1997 (!) postopno dosegel 0,75 količnika.

Do danes predsednik vlade dr. Janez Drnovšek še ni odgovoril na odprto pismo, ki mu ga je 8. julija poslal predsednik Društva mladih raziskovalcev mag. Dušan Caf, slednji je vključen tudi v sindikalno pogajalsko skupino.

Glavni odbor SVIZ

Zaključne izpite uspešno opravilo 83,15 % dijakov

Letošnji podatki o splošnem uspehu na junjskem roku zaključnih izpitov v štiriletnih izobraževalnih programih slovenskih srednjih šol so že znani. Njihovo hitrejšo zbiranje in obdelavo omogoča informacijski sistem Državnega izpitnega centra in Visokošolske prijavno-informacijske službe univerz. Lansko leto so bili na ta način zbrani samo maturitetni rezultati, s čimer se je precej skrajšal čas med njihovo objavo ter izvedbo izbirnih postopkov pri vpisu na univerzo. Ker pri nas tudi večina mladih ljudi z opravljenim zaključnim izpitom po štiriletni srednji šoli kandidira za vpis v visokošolske strokovne programe, so bile prednosti informacijskega sistema letos prvič uporabljene tudi zanje. Tako dijakom letošnjih četrtnih letnikov, ki so junija opravili zaključni izpit in so spomladi izpolnili prijavo za vpis, spričeval ni več treba oddajati na vpisno službo osebno, obenem pa je že moč proučiti rezultate tako na ravni šol kot tudi vse države.

Kšeft je kšeft.

so rekli in si zavijali rokave in ročno pogruntali krasno pogruntacijo. Tako rekoč s svojimi žuljavimi rokami – od samega silnega garanja žuljavimi, namreč – so pogruntali pogruntacijo; bi se celo lahko reklo, da celo kar s svojimi rokami in tako rekoč brez možganov. Ja, celo brez možganov! In so s tem ročno dokazali, da zelo pametni ljudje za razne pogruntacije niti ne rabijo možganov, ko pa so tako pametni. Jasno, če je človek pameten, ne potrebuje potem še možganov, saj bi mu bili samo v napoto...

Kšeft je kšeft, so rekli že nekoč davno; že takrat, ko jim je neka država bila v napoto. Pa so skoraj vso svojo grozno veliko pamet porabili in se znebili tiste države, ki jih je prej tako izkoriščala, da jih je od vsega hudega skoraj hudič vzel. In potem je bilo tako lepo in tako lepo so ptički peli in se veselili mrtvih ljudi in vojne in razdejavanja in sploh vsega veseljanja; in s ptički vred so se tudi tisti, ki so rekli kšeft je kšeft, strašno veselili in bili ponosni nase in na svojo prekrasno slovensko pomlad in vse druge letne čase, ki so se počasi zvrstili čez koledarje in čez njihovo sveto, oboževano zemljicodržavico, krasno kneževnico, v kateri so postali knezi in kralji in sploh fini vseh vrst vladarji (sicer bolj majhnega formata, pa vendar vse to, kar smo našli, pa še kaj zraven, recimo šuštarji). Pa niso samo peli in se veselili, tudi delali so, krasne načrte so delali in vedno nove in nove katastrofalno veliko uspehe so delali in potem le s težavo opazili, kako so njihovi novonastali delavcičlanci z njihovo krasno zemljicodržavico vred obubožali. Sicer so tudi pozabili opaziti, kako so tatovi in drugi taki novokomponirani pošteni karkarji na račun vseh drugih obogateli in postali zaslužni in vsaka neomafiokapitalistična in kleromafijskega spoštovanja vredni roparji. Ampak to niti ni bilo tako zelo pomembno, da se ne bi splošno pozabili opaziti, saj so jih preveč zaposleni z opažanjem, kako nesrečno so zgubili skoraj vse trge (da so v hudi nesreči jokali noč in dan in si v obupu lase pulili, tako zelo pulili, da so si jih pulili, tudi če jih niso imeli), tiste trge namreč, ki so jih prej tako nečloveško izkoriščali, da jih je skoraj hudič vzel – madona, škoda da jih ni...! (In da ne bo pomote: ja, trgi so njih, te naše rečeve s pametjo in tudi brez, blazno svinjsko izkoriščali. Saj je bilo splošno znano, da gre vse, kar je kaj vredno, sproti po Savi v Beograd – z dvema pripombama: prvič: čudno, da niso tudi oni, ki so tako dobri in toliko in toliko vredni, splavali po Savi; pa ne le čudno, tudi škoda, da se to ni zgodilo... In drugič: če je prej vse šlo po Savi – recimo ves denar, ki je sveta vladar – kam pa gre zdaj, da ga je še manj kot prej, ko je vse šlo po Savi? Ja, pa je to vprašanje tako nepošteno, da nihče ne zna in ne upa in ne more najti odgovora, saj je splošno znano, da so takrat bili svinčeni časi, ko je bilo še vse skoraj enako dobro za vse, zdaj pa tako lepo ptički pajo za petnajst odstotkov bogatašev in za vse preostale odstotke opeharjenih).

Ampak potem so se vseeno kar dobro znašli in rekli kšeft je kšeft in se na zahodno stran tako globoko priklonili (pa ne le enkrat, neštetokrat), da so ubožci po čelu buške dobili in celo pretres možganov, čeprav jih niso imeli. No, pa je važno le to, da so pretres dobili, če ne možganov, pa česa drugega... In so rekli, še dobro, da je bila vojna (ampak to so rekli čisto potih, da ne bi kdo kaj slišal...), potem pa so rekli, joj, še dobro, da je vojne konec! (ampak to pa bistveno glasneje), kajti kšeft je kšeft, priljubljenost pa je priljubljenost. In priljubljenost je zato, da jo izkoristiš. Da jo strašno dobro izkoristiš.

Ali pa, da jo zapraviš – kar je skoraj še bolje. Vsaj tako kaže... Kajti kšeft je kšeft, so rekli in zavijali rokave in ročno, tako rekoč brez možganov pogruntali krasno pogruntacijo: zakaj pa bi se trudili in delali in garali in iskali že dobljene trge in se borili zanje in pazili, da jih ne bodo drugi popasli. Zakaj pa bi izdelovali in prodajali vse sorte trparije in zakaj bi investirali in gradili in tako rekoč pomagali obnoviti porušeno Bosno (saj je skoraj bolje, če kar tako ostane, se bo vsaj bolje videlo, koliko boljši smo mi od njih, ki so le komajljudje...)? Zakaj le? Saj je veliko bolj enostavno sedeti v rahlo udobni pisarnici in delati vizume: udarjati žige in risati podpise, take lepe in ljubke podpise; in potem šteti marke, take krasnolepeželjebkonemške marke, ki padejo v mošnjičke; potem pa spet udariti žigček in narisati še en podpis in spet prešteti marke, brez dela in brez možganov zaslužene marke marke... Jebiga, o gospod Dr. Novšek, pa še kakšno tako pogruntacijo pogruntaj; če pa časa nimaš, pa kdo drug. Da bo srečen, da boš srečen, da bomo srečni, da nam bodo ptički peli – vsaj tako lepo, kakor jaz pojem tale slavošpev svetovno znani slovenski pameti neznanega izvora.

(Ampak prosim: pamet je pamet! To se točno vidi: pameten človek sede na vejo in si jo žaga. In čaka, kaj bo. Mar ne? Saj vendar točno ve: kar bo, pa bo!)

Brane Praprotnik

(P. S.: Na vladnem kvizu, ki je bil organiziran pretežno zato, da bi vladni ljudje končno le izvedeli pravi odgovor na vprašanje, kaj se zgodi pri žaganju veje, na kateri sediš? zmagal tipični Slovenec hlapec Jernej, ki je edini odgovoril pravilno: ko je veja, na kateri sediš, odžagana, padeš; v našem, slovenskem primeru po butalskem vzorcu – naravnost v fevdalizem! Torej ustavni sodniki: pamet v glavo!)

Zaključne izpite je v juniju opravljalo 5259 dijakov. 4373 ali 83,15 % jih je izpit opravilo uspešno. 886 ali 16,85 % pa ni bilo uspešnih. Z odličnim uspehom je izpit opravilo 418 dijakov (7,95 %), s prav dobrim 1395 (26,53 %), z dobrim 2180 (41,55 %) in z zadostnim 380 (7,22 %). V primerjavi s prejšnjim letom je v povprečju zabeležen zmanjšani uspeh, saj je bilo lani v tem roku uspešnih le 73,92 % kandidatov. Neuspešni dijaki bodo imeli naslednjo možnost na popravni izpiti ob koncu avgusta. Zaključni izpiti so potekali predvsem na srednjih strokovnih šolah (maturu na teh šolah opravlja približno tretjina dijakov), na gimnazijah pa se je za to obliko zaključka šolanja odločilo le nekaj posameznikov.

Med predmeti skupnega dela zaključnega izpita je največ dijakov opravljal slovenski jezik (5191 ali 98,7 %), na narodnostno mešanih območjih pa tudi italijanski oziroma madžarski jezik. Kot drugi predmet lahko dijaki pri zaključnem izpitu opravljajo ali matematiko (2336 kandidatov ali 44,4 %) ali tuji jezik. Angleški jezik je opravljalo 2084 kandidatov (39,6 %), nemški jezik pa 639 kandidatov (12,2 %). Povprečna ocena pri slovenskem jeziku je 2,87, pri matematiki 2,59, pri angleškem jeziku 3,00 in pri nemškem jeziku 3,34.

Kot je znano, poteka zaključni izpit v celoti na matičnih šolah, maturu pa poteka po načelih zunanjega ocenjevanja, kar zahteva nekoliko več časa. Vendar pa so tudi zunanji ocenjevalci ta teden svoje delo že opravili, na podlagi predlogov republiških predmetnih komisij pa bo prihodnji teden Republiška maturitetna komisija dokončno določila merila za pretvorbo točk v ocene. Po dodatnem preverjanju podatkov bodo do konca prihodnjega tedna obvestila o uspehu in spričevala natisnjena ter posredovana srednjim šolam. Te jih bodo razdelile v ponedeljek, 22. julija.

Državni izpitni center bo Visokošolski prijavno-informacijski službi podatke o uspehu na zaključnem izpitu izročil prihodnji teden, podatke o uspehu na maturi pa ji bo posredoval predvidoma 19. julija. Na ta način se prenašajo podatki o opravljenih maturi oziroma zaključnem izpitu ter uspehu v 3. in 4. letniku srednje šole za tekočo generacijo dijakov, ki se udeležijo junjskega izpitnega roka. Kandidati, ki so zaključni izpit opravili že v preteklih letih, ali pa so ga opravliali v morebitnih izrednih rokih oziroma so se šolali kot odrasli (ljudske univerze, oddelki za odrasle ipd.), pa so dolžni svoje dokumente poslati omenjeni službi sami in sicer čimprej, če tega še niso storili.

Ministrstvo za šolstvo in šport

Rezultati so verodostojni

V ponedeljek, 15. julija 1996, se je na svoji redni seji sestala Republiška maturitetna komisija. Obravnavala je poročilo o izvedbi mature in ugotovila, da so bili izpiti iz posameznih predmetov opravljeni v skladu s sprejetim koledarjem in da je bilo tudi zunanje ocenjevanje končano v predvidenem roku. Ocenila je, da so kandidati opravliali maturu pod enakimi pogoji, določenimi z maturitetnimi pravili, zato so rezultati objektivni in verodostojni. Dva primera kršitve izpitne tajnosti, ki jih je Državni izpitni center takoj prijavil policiji, je kriminalistična služba raziskala in ugotovila, da v enem primeru do razkritja tajnosti ni prišlo, v drugem pa je do nalog po nedovoljeni poti prišel le en kandidat, ki mu je komisija danes razveljavila oceno.

Komisija je obravnavala predloge republiških predmetnih komisij za pretvorbo točk v ocene pri letošnji maturi in jih potrdila. Merila za pretvorbo točk v ocene še ne zadoščajo, da bi takoj podali podatke o splošnem uspehu, vendar pa je že moč oceniti, da ta ne bo bistveno odstopal od lanskega. Na podlagi sklepov Republiške maturitetne komisije pa bo Državni izpitni center v tem tednu opravil vse potrebne preveritve o končnem uspehu pri maturi ter natisnil obvestila o uspehu in maturitetna spričevala, ki jih bodo maturantkam in maturantom, tako kot je bilo predvideno, izročili na njihovih šolah v ponedeljek, 22. julija. Do takrat bodo pripravljali tudi drugi podrobni podatki o letošnji maturi in predstavljeni javnosti. Komisija je sprejela tudi merila za določitev izjemnega uspeha pri maturi, ki obsega tako kot lani od 30 do 34 točk splošnega uspeha.

Ministrstvo za šolstvo in šport

Delavska enotnost

je bila ustanovljena 20. novembra 1942 in je glasilo Svobodnih sindikatov Slovenije • Izdaja ČZP Enotnost, 1000 Ljubljana, Dalmatinova 4, poštni predal 279 • Direktor: Marjan Horvat, tel. 313-942, 132-61-92, faks 311-956 • Odgovorni urednik: Ciril Brajer, tel. 131-61-63, 313-942 • Novinarji: 13-16-163 • Časopis urejajo: Marija Frančeskin (Živiljska razpota), Tomaž Kšela (Sindikat), Damjan Križnik (Sindikalni zaupnik), Franček Kavčič (Sindikat), Boris Rugelj (Na tržnem preprihu), Bora Zlobec (lektorica), Brane Bombač (oblikovalec in računalniški prelom), Sašo Bernardi (fotografija) in Jožica Anžel (tajnica), tel. 313-942, 132-61-92 • Naročnina: 321-255 • Marketing: 321-255, 133-52-55 • Posamezna številka stane 280 SIT • Ziro račun: 50101-603-46834 • Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Kopitarjeva 6, Ljubljana

KAKO IN KDAJ PRIVATIZIRATI SLOVENSKE ŽELEZARNE

V družbi Metal v Ravnah na Koroškem je bila na začetku tedna okrogla miza Železarno vrniti Korošcem, ki jo je organiziral Sindikat kovinske in elektroindustrije - sindikalna podružnica družb slovenskih železarn na lokaciji Ravne. Predsednik in sekretar podružnice Skei Dušan Posedi in Janko Dežman sta nanjo poleg številnih sindikalnih zaupnikov povabila tudi direktorje družb, vodstvo koncerna Slovenske železarne ter predstavnike občin, vseh političnih strank in poslance v državnem zboru iz koroške regije.

Dušan Posedi je na okrogli mizi uvodoma povedal, da je država leta 1991 podprla tri družbena podjetja: Železarno Jesenice, Železarno Ravne in Železarno Štore. Te so s pogodbo neodplačno prenesle družbeni kapital na državo, država pa je nato ta kapital prenesla na koncern Slovenske železarne. »Vlada in državni zbor sta v obdobju od leta 1992 do 1995 podprla sanacijo sistema slovenskih železarn s štirimi zakoni. Te odločitve so se pokazale kot pozitivne in so odločilno pripomogle k preživetju posamičnih proizvodnih družb v Slovenskih železarnah v obdobju, ko so morale skoraj v celoti zamenjati svoje prodajne trge. Faza, ko je holdinška vloga vodstva Slovenskih železarn imela pozitiven značaj, se je s stabilizacijo na trgih iztekla.« Posedi je dejal, da ima sedaj vodstvo koncerna Slovenske železarne konzervativno vlogo, ki se kaže v sprejemanju poslovnih odločitev, s katerimi skušajo za vsako ceno doseči rešitev celotnega sistema, ne glede na tržne možnosti ter kadrovske in tehnične zmogljivosti posamičnih delov sistema. Zaradi takšne politike bo po njegovem mnenju kmalu ponovno ogrožen celoten sistem in državni zbor bo namesto s predlogom za privatizacijo sistema soočen s predlogom za ponovno finančno intervencijo države v slovenskih železarnah.

Da se ne bi ponovila Tamova zgodba

Zaradi takšne politike se v slovenskih železarnah kaj hitro lahko ponovi Tamova zgodba. »Posamične preizvedne družbe, ki imajo tržne možnosti, ne bodo zmogle bremen, ki so nastale zaradi projektov, kot so: Pandur, stečaj Livarne Štore, likvidacija SEIKO Jesenice, KOPO Ljubljana, nasilno ohranjanje proizvodnje v Jeklu Štore in podobnih. Breme teh projektov ne dopuščajo normalnih bilanc stanja in kljub pozitivnim bilancam iz tekočega poslovanja zavirajo pospešen razvoj tistih družb, ki imajo vse možnosti preživetja. Če je bila ob podpravljanju zahtevana transparentnost rezultatov posamičnih delov, se je v obdobju zadnjih treh let izgubila,« je dejal Posedi.

Predsednik podružnice Skei na Ravnah vidi rešitev v privatizaciji slovenskih železarn na ravni posameznih družb in v novem načinu upravljanja sistema, ki iz tega izhaja. V zvezi s tem je Posedi omenil, da je že svetovalna družba Mc Kinsey predlagala privatizacijo po posameznih družbah, saj je s tem

zagotovljena večja hitrost privatizacije, posamični strateški partnerji pa imajo več možnosti za sovlaganje. Takšen koncept privatizacije podpira tudi 84 odstotkov delavcev v družbah na lokaciji Ravne.

Sekretar podružnice Skei Janko Dežman je opozoril, da si delavci v družbah na lokaciji Ravne že več kot dve leti prizadevajo, da bi lahko s certifikati in potrdili o premalo izplačanih plačah sodelovali v lastninjenju družb, v katerih so zaposleni.

Delavci želijo sodelovati pri privatizaciji »svojih« družb

Delavci železarniških družb želijo sodelovati pri privatizaciji tistega, kar so ustvarjali, hkrati pa se bojijo, da se v sedanjih razmerah (ohranjanje nerentabilnih delov sistema, dezinvestiranje in podobno) dohodek, ki so ga in ga še ustvarjajo, pretaka v druge nerentabilne dele sistema. Zato SKEI - sindikalna podružnica družb slovenskih železarn na lokaciji Ravne predlaga k zakonu o privatizaciji državne lastnine tale amandma: »Za drugim odstavkom 46. člena se doda tretji odstavek, ki se glasi: Ne glede na določila drugega odstavka se Slovenske železarne d.d. pred privatizacijo reorganizirajo tako, da država prenese svoj kapital na posamične družbe Slovenskih železarn. Privatizacija Slovenskih železarn se nato izvede na nivoju posamičnih družb - obstoječih ali na novo organiziranih - vsekakor pa v okviru, v kakršnem je bila Železarna Ravne poddržavljena.« S sprejetjem tega amandmaja bi po mnenju Janka Dežmana delavci dobili možnost, da bi tako kot vsi drugi delavci v Sloveniji v procesu privatizacije v družbah, v katerih so zaposleni, sodelovali s certifikati in potrdili o neizplačanih plačah. Potem ko bi bile družbe privatizirane, bi bilo mogoče tudi umneje upravljati celoten sistem, saj je znano, da država še nikoli ni bila dober gospodar.

Povsem nasprotna stališča je na okrogli mizi predstavil predsednik uprave Slovenskih železarn mag. Alojz Vrečko. Najprej je opozoril, da je doslej država v različnih oblikah v sanacijo slovenskih železarn vložila skupno več kot 500 milijonov mark, od tega v družbe na Ravnah preko 130 milijonov mark. Na to ne bi smeli pozabiti tisti, ki govorijo o osamosvojitvi posameznih družb.

Predlog uprave: najprej sanacija, nato privatizacija

Mag. Vrečko je prepričan, da je potrebno najprej do konca izpeljati sanacijo železarn, šele nato pa bo smotno sistem kot celoto privati-

zirati. Tudi v razvitih evropskih državah so problem železarn rešili postopno: najprej so jih poddržavili, nato so jih sanirali, na koncu pa celoten sistem privatizirali.

Uprava Slovenskih železarn je prepričana, da morajo biti pred začetkom privatizacije sistema izpolnjeni nekateri nujni pogoji. Gre za dokončanje sanacije osnovnih družb, za dokončanje organizacijskega restrukturiranja, za oblikovanje investicijskega potenciala, za stabilizacijo Slovenskih železarn na svetovnem tržišču in za stabilizacijo socialno-političnega okolja. »Zaradi vsega naštetega uprava Slovenskih železarn meni, naj se po sprejetju zakona o privatizaciji pravnih oseb in premoženja v lasti Republike Slovenije s posebno uredno določi delež, namenjen za brezplačno razdelitev, ki naj bo takšen, da bo v preostanku zagotavljal državi kontrolno vlogo, ki naj s privatizacijo počaka na ugodne tržne možnosti,« je dejal mag. Vrečko.

Predsednik uprave Slovenskih železarn se ni strinjal z oceno, da se je položaj železarn na trgu stabiliziral. Opozoril je, da imajo tudi nekatere družbe na Ravnah strahovite probleme, kar se kaže tudi v njihovi kratkoročni zadolženosti in premajhnem obsegu naročil. Sanacijo železarn je mogoče izpeljati samo s skupnimi močmi. Tudi strategija razvoja do leta 2005, ki jo uprava Slovenskih železarn že pripravlja, kaže, da je slovenske železarne edino smotno razvijati kot enoten sistem, saj vse slovenske železarne skupaj v svetovnem merilu nimajo dovolj zmogljivosti niti za eno samo. Prihodnost slovenskih železarn je v proizvodnji specialnih jekel, letna proizvodnja pa naj ne bi presegla 500 tisoč ton. Z racionalnim poslovanjem bi slovenske železarne lahko ustvarile milijardo mark prihodka, od tega 70 odstotkov na tujih trgih. Zato pa je v ostri mednarodni konkurenci nujno, da si sistem slovenskih železarn zagotovi lastno zunanjetrgovinsko mrežo, lasten informacijski sistem in podobno. Slovenske železarne imajo perspektivo samo, če bodo združene v močni družbi, ki bo sposobna 30 odstotkov lastne proizvodnje specialnih jekel tudi predelati in svoje proizvode prodajati v ostri mednarodni konkurenci.

Razprava strokovno in politično obarvana

»Zdi se, da so organizatorji okrogle mize politično motivirani. Glede na svojo vlogo v sanacijskem procesu se uprava Slovenskih železarn ograjuje od politično motiviranih populističnih idej, ki brez sleherne ekonomske logike in argumentov nasprotujejo zastavljenemu sanacijskemu programu (zlasti glede dvonivojske lastniške strukture). Ob tem uprava opozarja na morebitne škodljive posledice politizacije tega vprašanja, ki bi se lahko pokazale v poslabšanju notranjih medsebojnih odnosov v poslovnem sistemu Slovenskih železarn in v zaostrenih

gospodarskih razmerah upočasnile njegov sanacijski proces,« je dejal mag. Alojz Vrečko. Eden za drugim so nato sindikalisti zavrnili očitke, da je okrogla miza in njihov amandma politično motiviran in opozorili, da se za svoje pravice pri privatizaciji železarn borijo izključno v državnih organih in ne v navezi s strankami. Dušan Posedi in Janko Dežman pa sta poudarila, da želijo sindikalisti s svojim amandmajem samo odpreti razpravo o tem žgočem vprašanju, da bi bilo mogoče po vsestranskem soočanju mnenj najti najboljše rešitve. Vprašanje, kdo bo sistem upravljal, pa ni samo strokovno, pač pa ima tudi politično razsežnost, zato o tem tudi odloča državni zbor.

Stališča mag. Vrečka je podprla tudi predstavnica ministrstva za gospodarske dejavnosti in članica upravnega odbora Slovenskih železarn Branka Kostič. Poudarila je, da je država veliko vložila v sanacijo železarn. Zato je država zainteresirana, da se sistem privatizira potem, ko bo saniran, in ne sedaj, ko še ni in ko bi se privatiziral podcenjen.

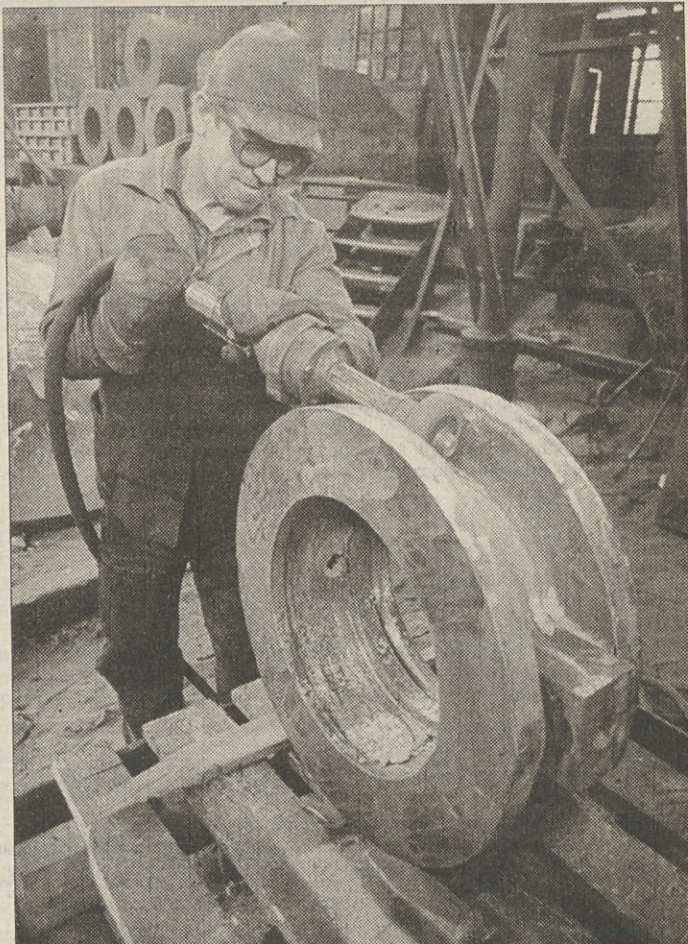
Razprava stališč ni zblížala - prej nasprotno

Razprava, ki je sledila, je bila vsezkozi polemična in ni pripeljala do zblíževanja stališč. Člani uprave so z argumenti poskušali sindikaliste prepričati, da je v fazi sanacije država (naj)boljši lastnik (dobitek pušča v sistem, medtem ko bi skladi in delničarji želeli imeti dividende), da se lahko na mednarodnem trgu uveljavi samo močan enoten sistem, da je nujno sistem najprej sanirati in šele nato privatizirati, da s certifikati železarne ne bodo prišle do kapitala za investicije in podobno. Po drugi strani pa so sindikalisti člani uprave z argumenti poskušali prepričati, da bi bil sistem bolj racionalen, če bi bil sestavljen iz privatiziranih delniških družb, da bi bili delavci bolj motivirani, če bi bili solastniki, da imajo delavci pravico sodelovati pri lastninjenju tistega, kar so ustvarili in podobno.

V razpravi so sodelovali tudi poslanci državnega zbora s Koroške Vladimir Topler in Maks Sušek ter predsednik občinskega sveta na Ravnah Marjan Berložnik. Le-ta se je zavzel za privatizacijo, češ da je država najslabši gospodar. Prav tako je izrazil željo, da bi občinske svetnike občasno seznanili z gospodarskimi rezultati, ki jih dosegajo družbe na Ravnah, saj vlada nekakšna soodvisnost med tovarnami in lokalnimi skupnostmi, ki lahko spodbuja doseganje boljših rezultatov. Oba poslanca pa sta v svojih nastopih opozarjala, da bi bilo potrebno sindikalni amandma ovrednotiti z ekonomskimi analizami.

Razprava o vroči temi, kako privatizirati slovenske železarne, je torej stekla. Da ne bo lahka in da se bodo mnenja in argumenti še lep čas kresali, po okrogli mizi na Ravnah verjetno nihče več ne dvomi.

Tomaž Kšela

Bo s certifikati in potrdili o premalo izplačanih plačah lahko sodeloval pri lastninjenju »svoje« železarne?

Nepotrebne zadrege

Izplačilo regresa za letni dopust

V socialnem sporazumu za leto 1996 je določen znesek za regres za letni dopust, in sicer v višini 102.000 tolarjev. Regres se izplača v skladu s kolektivno pogodbo (do konca julija tekočega leta), lahko tudi v več delih. V zadnjem času pa je vedno več vprašanj o obračunu davka - dohodnine od regresa za letni dopust. Da bi obračun davka bolj razumeli, moramo poseči nekoliko v preteklost.

Delavcem so regres izplačevali v več delih in od posameznega dela obračunali najmanjši odstotek davka (dohodnine). Na koncu leta pa so delavci zaradi premalo obračunane dohodnine morali plačevati razliko. Da bi tako stanje odpravili, smo predlagali spremembe pri obračunu dohodnine. V zakonu o dohodnini (Ur. l. RS, št. 71/93, 7/95) in v uredbi o višini stroškov v zvezi z delom in drugih prejemkih, ki se pri ugotavljanju davčne osnove priznavajo kot odhodki (Ur. l. RS, št. 72/93, 43/94, 62/94, 7/95), so dane osnove za izračun dohodnine tudi od regresa za letni dopust. V ta namen je tudi Ministrstvo za finance RS v svojem dopisu št. 416-14-94 posredovalo obvestilo o načinu izračuna davka od regresa za letni dopust. V skladu s tem obvestilom in 18. členom zakona o dohodnini se davke od regresa obračuna po povprečni stopnji davka od rednega mesečnega prejemka. Tako se izognemo poračunu dohodnine na koncu leta, kar je zagotovo v korist zlasti delavcem z nižjimi mesečnimi prejemki.

Drugeče povedano, pri višji izplačani plači je tudi višja stopnja davka od regresa za letni dopust. Iskanje vzrokov za to v napačnosti obvestil je povsem zgrešeno in nekorrektno.

Obrtniki, brez samovolje!

V Svetovalcu revije Obrtnik, št. 7-8, julij-avgust 1996, je na strani 118 podano mnenje o časovnem izplačilu plač pri obrtnikih. Mnenje napotuje obrtnika povsem nezakonito, da lahko izplača plače ne glede na roke, določene v kolektivnih pogodbah (splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo, Ur. l. RS, št. 39/93, kolektivni pogodbi med delavci in zasebnimi delodajalci, Ur. l. RS, št. 26/91-I, in zakon o izvajanju socialnega sporazuma, Ur. l. RS, št. 34/96). Po zakonu o izvajanju socialnega sporazuma za leto 1996 je neizvajanje kolektivnih pogodb za delodajalca sankcionirano z najmanj 300.000 tolarjev in za odgovorno osebo z najmanj 50.000 tolarjev kazni. Plača, ki ni izplačana do roka, določenega v kolektivni pogodbi, je iztožljiva.

Razumemo težave obrtnikov zaradi finančne nediscipline, ne razumemo in ne sprejemamo pa enostranskih tolmačenj. Možno je, da se obrtnik dogovori z delavci. Enostranska določitev dneva izplačila plač brez dogovora z delavci pa ni v skladu z zakonodajo in kolektivnimi pogodbami.

V vseh primerih, ko med obrtniki in delavci ni dogovora o morebitnem krajšem zamiku izplačilnega dneva, bomo v skladu z zakonskimi določili in nalogami sindikata dejavnosti odločno posredovali in zagotovili zaščito pravic delavcev.

Brane Mišič

Tekstilci pri Ropu

Kot nam je sporočila Marijana Kanduti iz službe za odnose z javnostmi Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, sta se v ponedeljek minister Anton Rop in državni sekretar Miroslav Berger sestala s predstavniki Sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije.

Tema pogovora je bila »ohranitev delovnih mest v obeh branžah dejavnosti«. Predstavniki sindikata so ministra seznanili s problemi na področju tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije - tako na socialnem kot na materialnem področju, minister pa je predstavnike sindikata informiral o tekočih ukrepih ministrstva za njihovo sanacijo.

Kot smo zvedeli, je minister podprl prednost obravnave prispelih vlog na razpise Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve za delovno intenzivne panoge, sindikate pa je obvestil tudi o možnosti ustanovitve posebnega rizičnega sklada za ohranitev delovnih mest.

D. K.

ZDAJ ŠE BREZ STREHE NAD GLAVO?

Bivšim delavcem Kmetijstva Črnci iz Apaške doline, ki so ob stečaju podjetja ostali brez dela in zaposlitve, sedaj grozi, da bodo ostali tudi brez stanovanj!

Prejšnji teden je bila namreč na murskosoboškem sodišču javna dražba, na kateri sta predsednik stečajnega senata sodnik Emerik Benko in stečajni upravitelj Miran Žilavec prodajala premoženje Kmetijstva Črnci v stečaju. Poleg 121 kmetijskih strojev in farm v Žihlavi in Lutvercih se je na dražbi znašlo tudi 53 stanovanj, v katerih

prebivajo bivši delavci podjetja s svojimi družinami. Za dražbo je vladalo v Pomurju veliko zanimanje, kakršnega ne pomnijo, saj se je na njej zbralo več kot 250 ljudi. Kljub temu so stanovanja ostala neprodana, morda tudi zato, ker so na dražbo prišli tudi številni prizadeti najemniki. Poleg tega je stečajni senat iz dražbe izločil 15 stanovanj,

ki naj bi bila v postopku denacionalizacije.

Razumljivo je, da so bivši delavci Kmetijstva Črnci zelo razburjeni, saj večina med njimi nima dovolj denarja za nakup stanovanja, v katerem prebivajo. Petnajst delavcev je sicer pred leti želelo stanovanja odkupiti po stanovanjskem zakonu, vendar zaradi denacionalizacijskih postopkov tega tedaj niso mogli storiti.

V reševanje tega problema se je vključil gornjeradgonski žu-

pan Miha Vodenik in se minuli teden v zvezi s tem sestal tudi z ministrom za varstvo okolja in urejanje prostora dr. Pavlom Gantarjem ter ministrom za delo, družino in socialne zadeve mag. Tonetom Ropom. Vodenik si prizadeva, da bi stanovanja odkupili občina in država in na ta način preprečili, da bi bivši delavci Kmetijstva Črnci postali brezdomci, njihova dosedanja stanovanja pa vikendi.

T. K.

18. julija 1996

Sindikalna lista

Prvi del

1. Dnevnice	3.500,00
– cela dnevica (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	1.750,00
– polovična dnevica (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.218,00
– znižana dnevica (od 6 do 8 ur, če se potovanje začne dve uri pred začetkom delovnega časa in konča dve uri po njem)	24,66
2. Kilometrini (od 1. 3. 96 dalje)	45.345,00
3. Ločeno življenje	11.336,00
4. Prenočišče - Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec	
5. Regres za prehrano	

Drugi del

V drugem delu objavljamo povprečno plačo za obdobje marec-maj 96 kot osnovno za uveljavljanje pravic iz neposredne skupne porabe. Povprečna plača v preteklih treh mesecih v gospodarstvu Slovenije znaša 74.001 SIT.

1. Jubilejne nagrade

– za 10 let	37.001,00
– za 20 let	55.501,00
– za 30 let	74.001,00
2. Nagrada ob upokojitvi	222.003,00
3. Solidarnostne pomoči	74.001,00

Vir: Zavod RS za statistiko

Strokovna služba ZSSS

Opomba:

Objavljena višina nagrade ob upokojitvi je rezultat kolektivnega pogajanja. Sprejeta sprememba uredbe Vlade RS o stroških, ki se priznavajo kot odhodek (Ur. l. RS, št. 7/95), pa omogoča to nagrado do višine treh bruto plač v gospodarstvu RS.

Dopolnilni podatki

V skladu z zakonom o izvajanju socialnega sporazuma za leto 1996 (Ur. l. RS, št. 34/96) v sindikalni listi objavljamo podatke, potrebne za izvajanje sporazuma:

1. Minimalna plača za mesec julij, avgust in september 1996	54.570 SIT
2. Regres za letni dopust je v uspešnih podjetjih možno izplačati do višine povprečne plače v gospodarstvu za zadnje 3 mesece v bruto znesku; povprečna plača v bruto znesku za obdobje marec-maj znaša	115.624 SIT

Opomba:

Še največ vprašanj se v zadnjem času pojavlja pri uporabi eskalacije. Potrebno je upoštevati, da se eskalirajo izhodiščne plače po tarifnih in plačilnih razredih. Tarifnih razredov je v panožnih pogodbah devet, v podjetniških kolektivnih pogodbah pa so uveljavljeni podrazredi – plačilni razredi, ki jih je več. Vse te plače se v skladu s socialnim sporazumom v celoti eskalirajo.

Ponovno opozarjamo, da že več kot 6 let obračun plač po vrednosti točk ni skladen s kolektivnimi pogodbami.

Strokovna služba ZSSS

DELAVSKA HRANILNICA d. o. o.
Ljubljana, Dalmatinova 4

Ugodna posojila za oddih članov sindikatov od T + 0 % do T + 2 %

v vaši Delavski hranilnici

Če želite preživeti zaslužen oddih v mirnem, prijaznem okolju Bohinjskega jezera, v Termah Zreče, Moravskih, Atomskih, Čateških, Šmarjeških in Dolenjskih Toplicah, Hotelih Palace Portorož, Strunjan, Belvedere, Marina in Simonov zaliv v Izoli, se odločite za oddih s pomočjo posojila naše hranilnice.

Po napornih delovnih mesecih in vsakodnevnih stresih si vzemite čas zase, za svojo dušo in telo, za svoj počitek in nabiranje novih moči.

Oddih lahko preživite v hotelih in zasebnih penzionih z ugodnim posojilom, ki ga je za Vas posebej pripravila Delavska hranilnica.

Posojilo vam odobrimo tri dni pred začetkom nastopa oddiha.

Prvi obrok zapade v plačilo z enomesečnim odlogom, torej potem, ko se vrnete z dopusta.

Cene 7-dnevnega bivanja se gibljejo od 22.050 tolarjev do 53.550 tolarjev na osebo.

H gornjemu znesku posojila lahko dobite še dodatek posojila v znesku 15.000 tolarjev za stroške, vezane na oddih (stroški goriva, turistična taksa, žaja).

Primeri izračuna posojila za najnižjo in najvišjo ceno:

7-dnevni oddih dveh članov družine po ceni 22.050 SIT

22.050 SIT x 2 = 44.100 SIT + 15.000 SIT = 59.100 SIT, vrne se 61.902 SIT, rok vračila 6 mesecev, obrok = 10.317 SIT, zavarovanje posojila = 390 SIT, stroški posojila 1.000 SIT.

7-dnevni oddih štirih članov družine z dvema otrokoma od 2 do 12 let po ceni 22.050 SIT in s 30% popustom za oba otoka

22.055 SIT x 2 = 44.100 SIT + 2 x 15.439 SIT + 15.000 SIT = 89.970 SIT vrne se 78.073 SIT, rok vračila 6 mesecev, obrok = 13.013 SIT, zavarovanje posojila = 492 SIT, stroški posojila so 1.000 SIT.

7-dnevni oddih dveh članov družine po ceni 53.550 SIT

53.550 SIT x 2 = 107.100 SIT + 15.000 SIT = 122.100 SIT, vrne se 127.888 SIT, rok vračila 6 mesecev, obrok = 21.315 SIT, zavarovanje posojila = 806 SIT, stroški posojila so 1.000 SIT.

7-dnevni oddih štirih članov družine z dvema otrokoma od 2 do 12 let po 53.500 SIT in 30% popustom za oba otoka

53.500 SIT x 2 = 107.100 + 2 x 74.900 SIT + 15.000,00 SIT = 197.000 SIT vrne se 206.339 SIT, rok vračila 6 mesecev, obrok = 34.390 SIT, zavarovanje posojila = 1.241 SIT, stroški posojila so 1.000 SIT.

Gomji izračuni so osnova, da lažje prilagodite strošek oddiha svojim finančnim možnostim.

Izračuni so narejeni na 6-mesečni rok vračila posojila in enomesečni odlog prvega plačila obroka.

Vsako posojilo bo izračunano individualno po vašem izboru cene.

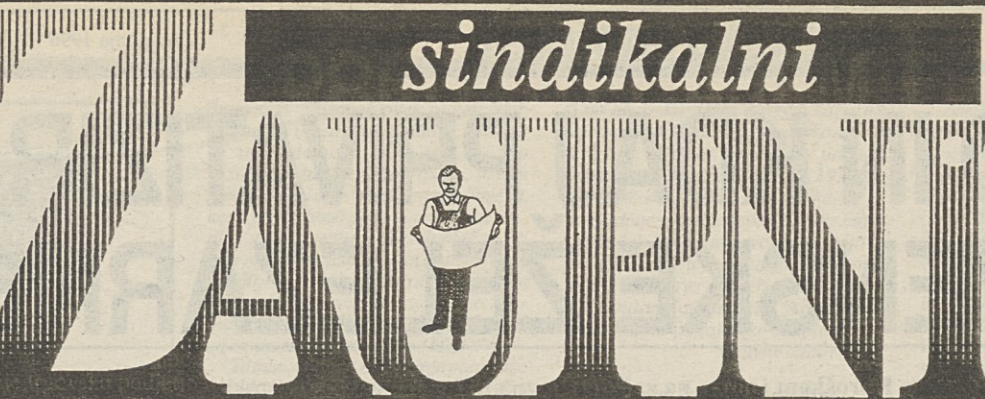
Za tiste člane sindikatov, ki bi jim tudi ti obroki bili preveliko finančno breme, je izjemoma možen najem posojila tudi na sedem ali osem obrokov brez odloga prvega obroka.

Upamo, da je posojilna ponudba za člane sindikatov zanimiva, zato se vam priporočamo. Vse v zvezi z vašim posojilom in oddihom boste uredili v hranilnici osebno ali po telefonu.

Za vse podrobnejše informacije nas lahko pokličete po telefonu: 061/312098 ali 316881.

Želimo vam prijazen oddih.

Direktor
Jože Stegenc

NAPOVED STAVKE ZAMRZNJENA

Sindikat delavcev dejavnosti energetike (SDE) je pred tremi tedni podpisal novi kolektivni pogodbi za elektrogospodarstvo in premogovništvo. Ministrstva so obljubila spoštovanje zakona o zapiranju rudnikov rjavega premoga takojšnje zaščito gmotnega in socialnega položaja zaposlenih v Nafti iz Lendave. S tem so izpolnjene glavne zahteve, zaradi katerih je konferenca SDE 23. maja zagrozila s splošno stavko, nam je povedal njegov predsednik Franc Dolar.

Dolar pravi, da so v SDE z novima pogodbama zadovoljni, saj se zavedajo, da bi vsaka nova pogajanja lahko privedla do zmanjšanja pravic zaposlenih. Tokrat so uspeli ohraniti nezmanjšane pravice, tudi plače ostajajo na sedanji ravni. Novi pogodbi pa so potrebovali zlasti zaradi zmanjševanja plač v premogovniških in elektrogospodarskih v primerjavi z gospodarstvom. Prav zato sta pomembni novi tarifni prilogi obeh kolektivnih pogodb, veljali bosta do konca letošnjega leta, medtem ko normativna dela pogodb veljata do konca leta 2000. Razporejeni v prvi tarifni razred iz premogovništva imajo izhodiščno plačo 47.650 tolarjev. Izhodiščne plače v elektrogospodarstvu so enako visoke.

SDE je stavko napovedal tudi zaradi nespoštovanja zakona o zapiranju rudnikov rjavega premoga, še posebej upokojevanja rudarjev, po zakonu iz leta 1968, in glede zaščite invalidov. Na zadnjih pogovorih sta jim ministristvi za gospodarske dejavnosti in delo obljubili, da bosta zakon spoštovali, vodstvo SDE pa obljubam verjame.

Splošno stavko je SDE napovedal tudi zaradi zaščite materialne in socialne varnosti zaposlenih v Nafti iz Lendave. To podjetje je namreč prišlo v zelo težak položaj zaradi razkoraka med ceno surove nafte in cenami derivatov. Razkorak je posledica rasti vrednosti do-

Franc Dolar: »Naš rating se je povečal!«

larja in povečane cene surove nafte ob nespremenjeni ceni derivatov. Zato je v podjetju nastala velika izguba, zaradi katere bi 20. julija proizvodnja povsem obstala. Na zadnjih pogovorih sta minister Metod Dragonja in državni sekretar Boris Sovič zagotovila nove dobave nafte. Ministra sta podprla tudi revizijsko študijo, ki naj bi dokazala ekonomsko upravičenost predelave nafte v Lendavi. Kaže, da bo na njeni podlagi prišlo do posodobitve tamkajšnjih zmogljivosti.

Dolar pravi, da so vsi ti premiki neposredna posledica grožnje SDE s splošno stavko. V Lendavi je bil za 17. julij napove-

dan velik protestni shod in zapora cest, ki vodijo prek tamkajšnjega mejnega prehoda. Na naše vprašanje, ali reševanje Naft iz Lendave pomeni povečanje cene bencina, je Dolar povedal, da sindikat skuša zaščititi položaj delavcev, pri določanju cen pa nima nobene vloge. Za takšno zaostroitev pa so se v SDE odločili ne le zaradi 700 zaposlenih, ampak tudi zaradi njihovih družin in širšega okolja, kjer bi morebitno zaprtje Naft povzročilo socialno katastrofo.

S tem, kar smo našli, pa niso izpolnjene še vse zahteve SDE. Zato SDE stavkovnega odbora ne bo razpustil. Če ministrstva ne bodo izpolnila vseh obljub, bodo napoved splošne stavke jeseni obnovili.

Dolarju smo omenili, da je zaradi nekaterih člankov v javnosti nastal vtis, da je v zadnjem mesecu prišlo do razhajanj znotraj SDE, zlasti med vodstvom in sindikatom Naft. Povedal je: »Tudi mi smo analizirali obveščanje javnosti, vendar smo ugotovili, da so uradnemu sporočilu Naftnega sindikata skoraj vsi časopisi dodali kaj svojega. Treba je upoštevati, da je SDE sestavljen iz različnih delov, tudi mnenja so lahko različna. O vseh problemih pa v predsedstvu SDE najdemo skupna stališča, tudi delujemo enotno. Takšen način krepi našo moč, z zadnjimi akcijami si je naš sindikat rating le izboljšal. Naši sindikalni zaupniki, ki so se prejšnji teden zbrali na posvetu v Ljubljani, so menili podobno. Pogovarjali smo se tudi o prihodnjih nalogah in menili, da moramo biti aktivnejši tudi pri skupnih nalogah ZSSS.«

Franc Dolar

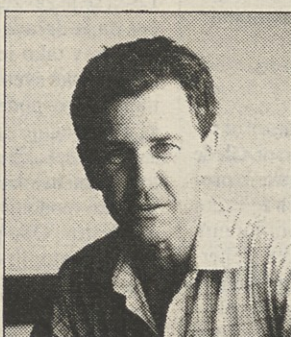
Na potezi je vlada

Predsednik stavkovnega odbora družbe Nafta Lendava Ivan Krpan nam je prejšnji petek sporočil, da v sredo, 17. t. m. ne bo (pri vzpravi ni bilo) napovedi protesta, saj je bil namen protesta shoda davskih belih rudarjev.

»Najodgovornejši predstavniki vlade, Petrola in vodstva Naft so nam zagotovili, da li, da 20. t. m. ne bo prišlo do zaustavitve predelave nafte na sektorju Rafinerija, kar je bilo napovedano, hkrati pa, da bodo do konca meseca urejeni tudi drugi pogoji za pozitivno poslovanje družbe. Zato smo pripravljeni testni shod preložiti za določen čas,« je Krpan nam tudi ocenil uresničevanje vseh zahtev, postavljanih 3. julija, nato pa nadaljeval: »Stavkovni odbor sindikata družbe Nafta Lendava se spet sestaja 31. julija in bo odločil, ali so obljube – s tem, da tudi stavkovne zahteve – izpolnjene ali ne. Če bomo zadovoljni, da pogojev za poslovanje nadaljnje poslovne dejavnosti sektorja Rafinerija ni, bomo takoj napovedali datum izvedbe protestnega shoda. Grožnja ne bomo preklicali, dokler teh pogojev ne bomo izpolnili,« je dodal, da z njimi povezane socialne posledice vseh zaposlenih prisilijo ni ne bodo zagotovili...«

Kot nam je predsednik Krpan še pojasnil, od takrat, ko zahtevajo sprejem takšne metodologije sprotnega določanja cen naftnih derivatov, ki bo upoštevala ceno nafte na svetovnem trgu, rast tečaja tolarja. Pričakujejo pa tudi, da bo vlada družbi Nafta Lendava omogočila takšno poslovanje, bo pripomoglo k posodobitvi rafinerijskih postrojev, je po njihovem mnenju edini način za ohranitev dejavnosti in socialno varnost zaposlenih... D.

Imej se fajn, kdor se more!

Anton Dimc (Kolinska, Ljubljana): »Počitniške zmogljivosti imamo v Maredi (za osem družin) in Pacugi (za deset družin in en apartma). Vse so zasedene od 25. junija do 10. septembra. Gosta povprečno stane dan bivanja 33 mark. Lastnik in upravitelj stanovanj so sindikati. V Kranjski Gori pa ima sindikat samo svoja stanovanja, v katerih letujejo samo člani sindikata.«

Tone Rozman (Peko, Tržič): »Upravitelj in lastnik počitniških

Kako daleč se zdijo tisti časi, ko je imel skoraj vsak možnost za nekaj tednov na leto vzeti dopust in jo mahitati na morje, saj mu je podjetje priskrbelo relativno poceni letovanje. Da bi zvedeli, kako podjetja in sindikati poskrbijo za svoje delavce danes, smo vprašali ljudi, ki imajo te podatke.

domovanj je podjetje Peko. Letos bo v njih letovalo 200 delavcev. V času sezone stane dopust na morju ali v Čateških toplicah 2000 tolarjev na dan, izven sezone na morju in pa v Medijskih in Atomskih toplicah pa 1500 sit. Delavci še niso dobili regresa za letni dopust.«

Olga Drabik (Jelovica, Škofja Loka): »Stanovanja imamo, na Pokljuki (4 bungalove), v Čateških toplicah (hišice), Bovecu (eno stanovanje), na morju pa 7 prikolic in nekaj stanovanj. Lastnik in upravitelj počitniških domovanj je podjetje. Cena bivanja za en dan je v Čateških toplicah 3500 tolarjev, drugje pa manj. Za člane sindikata je ta številka nekoliko nižja, saj so sindikati s pomočjo prispevkov delavcev tudi financirali gradnjo počitniških do-

movanj. V Jelovici dobivajo delavci regres po delih, tako da smo ravno kar prejeli prvo tretjino.«

Franci Lavrač (Maximarket, Ljubljana): »V Maximarketu imamo dvojno lastništvo. Tako je lastnik dela počitniških zmogljivosti (treh poslopij) firma, drugega dela (dveh poslopij) pa sindikat. Upravitelj obeh delov pa je, tako materialno kot oskrbno – sindikat. Cena bivanja je odvisna od udobja, ki ga nudi stanovanje. Tako se giblje med 3800 tolarjev na dan (Čateške toplice, kjer je letovanje najdražje) in 3000 (Bohinjska Bistrica) do 2200 tolarjev za en dan bivanja v prikolici. Na Hrvaškem imajo domovanja v Črvarju in Barbarigi.«

V Maximarketu smo tako kot vsako leto dobili regres do kon-

ca maja. In to toliko, kolikor zahteva povprečje trimesečnega dela v gospodarstvu.«

Stane Čelesnik (Pionir, Novo Mesto): »Pionir je pred stečajem zato je bil prisiljen prodati skoraj vse počitniške zmogljivosti. Tako smo od maja meseca leto obržali od velikega števila počitniških poslopij, ki smo jih imeli v Slovenji, predvsem pa v vaškem primorju (Hvar), le s počitniški dom na Gorjancih. pa je vir zaslužka – zaradi težav s dostopnostjo – le v poletnih mesecih.

Delavci Pionirja, ki so obupali in ogorčeni nad usodo podjetja, ne morejo niti na dopust, tako da sploh ne razmišljajo o kakršnekoli počitnikovanju.«

»Zlata doba« slovenskega delavskega turizma je dokončno minila. Danes si delavec le s težavo privoščiti počitnice na morju in najuspešnejša podjetja so se spremenila v zagotoviti poceni dopust za svoje zaposlene. »Morje« ta postaja težko dostopna vrednota in letos se bo delavec, ki želi vabljivim ponudbam turističnih delavcev, moral »imeti fajn« bliže... Marjan Horvat

JEKLOTEHNA-INDEL PRED STEČAJEM

Skupščina družbe Jeklotehna-Indel iz Maribora je pred nedavnim sprejela sklep, s katerim pristojnemu sodišču predlaga uvedbo stečajnega postopka za to podjetje. Jeklotehna-Indel je hčerinsko podjetje delniške družbe Jeklotehna in je doslej dajalo delo in kruh blizu 300 delavcem.

Vzrok za zaostrene razmere je prevelika zadolženost podjetja in delniške družbe v celoti. Lani poleti je Jeklotehna najela hipotekarni kredit za obratna sredstva na izplačilo plač, zanj pa je zavarovala celotno veleprodajno zalogo. Ko se je na začetku letošnjega leta skladno s sanacijskim programom reorganizirala, je veleprodajne zaloge prenesla na novoustanovljeno družbo Jeklotehna-Indel. Banke so temu ugovarjale in na koncu s tožbo uspelo tudi na sodišču. Zato je moralo vodstvo Jeklotehne na podlagi odločbe sodišča in skladno s sklepom upravnega odbora veleprodajne zaloge ponovno prenesti na delniško družbo, Jeklotehna-Indel pa je ostala brez zalog in s skrajno omejenimi možnostmi za poslovanje.

Ker je Jeklotehna-Indel tako končno čez noč ostala brez dela, je vodstvo družbe najprej vse zaposlene poslalo na kolektivni dopust, nato pa jih je napotilo na čakanje na delo doma. V podjetju so ostali samo dežurni delavci in tisti, ki morali popisati premoženje in inventar.

Vodstvo delniške družbe Jeklotehna pa je v tem času uspelo na sodišču registrirati novo družbo Jeklotehna-Trgovina, ki je začela posloovati na začetku julija. V njej je združena celotna maloprodaja Jeklotehne in del veleprodaje s skladišči, potniško službo in transportnim oddelkom. V novo družbo so prepraznoredili okoli 115 delavcev iz družbe Jeklotehne-Indel ter okoli 400 delavcev iz družbe Jeklotehna-Merkur in Jeklotehna-Avtomobil. Z odločitvami, katerim delavcem ni bilo mogoče zagotoviti dela v novi družbi, sta bila seznanjena tudi oba sindikata v podjetju: Sindikat delavcev trgovine Slovenije in KNSS.

V upravi družbe Jeklotehna-Trgovina nameravajo čez čas za-

posliti tudi nekaj delavcev iz uprave delniške družbe. Tako bo na zdravih temeljih Jeklotehne, ki je največje trgovsko podjetje v severovzhodni Sloveniji, zrastle novo podjetje: Jeklotehna-Trgovina. Vsi drugi deli Jeklotehne pa bodo morali verjetno slej kot prej v stečaj.

Generalni direktor Jeklotehne Franc Gradišnik, ki je njeno krnilo prevzel v svoje roke spomladi, je vsem delavcem napisal pismo. »S težkim srcem se obračam na vas v teh težkih dneh, ko v Jeklo-

tehni bijemo bitko za obstoj, ob tem pa nemočni povzročamo bolečino in krivice nekaterim, ki ne krivijo ne dolžni plačujejo davek za stvari, ki so se dogajale v preteklosti,« pravi v njem. V pismu tudi opozarja na zelo zaskrbljujoče gospodarske rezultate Jeklotehne, ki so slabši, kot jih je prikazovalo bivše vodstvo. »Tem, ki ste ali še boste žal morali oditi, bi se rad zahvalil za leta, ki ste jih darovali temu podjetju, z obljubo, da bomo poskušali zgraditi novo Jekloteho. Veliko je odvisno od teh, ki bodo gradili, njihove zagnanosti in priпадnosti. Prosim vse, ki boste ostali, da podredite vsaj to leto svoj čas Jeklotehni in omogočite ponoven dvig podjetja, s tem pa tudi možnost, da se vrne čim več delavcev,

Lani več kot 880 milijonov tolarjev izgube

Vodstvo Jeklotehne je pri revizijski hiši Ernst in Young naročilo revizijo poslovanja delniške družbe v lanskem letu. Čeprav revizijska hiša svojega dela še ni končala, vse kaže, da je Jeklotehna lansko poslovno leto končala s slabšimi rezultati, kot so bili prikazani, in da je bila izguba večja od 880 milijonov tolarjev.

ki nas morajo sedaj zapustiti,« končuje svoje pismo delavcem Jeklotehne direktor Franc Gradišnik.

T. K.

Kar se mora zgoditi, naj se zgodi čimprej

»Vodstvo Tekstilne tovarne Tabor je zaradi prezadolženosti in likvidnostnih težav na pristojno sodišče poslalo predlog za uvedbo stečajnega postopka. Delavci upajo, da bo sodišče stečajni postopek uvedlo še pred sodnimi počitnicami, saj bodo samo tako imeli zagotovljeno socialno varnost na zavodu za zaposlovanje pred jesenjo V Tekstilni tovarni Tabor jim po vsej verjetnosti do stečaja na bodo več mogli izplačati nobene plače,« pravi sekretar območnega odbora Sindikata delavcev tekstilne in usnjarsko-predelovalne industrije v Podravju Stanislav Šajn. »Če sodišče ne bo uvedlo stečajnega postopka pred sodnimi počitnicami, se lahko zgodi, da bodo delavci ostali brez kakršnih koli dohodkov do oktobra.«

Konec prejšnjega tedna so delavci Tekstilne tovarne Tabor, ki čakajo na stečaj na kolektivnem dopustu, prejeli 40.000 tolarjev akontacije za majsko plačo in bon za nakup tkanin v tovarniški prodajalni v vrednosti 20.000 tolarjev. Vodstvo podjetja je denar za plače uspelo zagotoviti iz tekočih prilivov od prodaje blaga. Ali bo novi direktor Tekstilne tovarne Tabor Rudolf Bevc, ki je na krmlu po odstavitvi bivšega vodstva letos spomladi, uspel delavcem

zagotoviti majske plače v celoti ali ne, je še težko reči. Kakor koli že, delavci so po besedah predsednika sindikata v podjetju Avgusta Žmavca zadovoljni, da so dobili vsaj akontacijo majske plače.

»V Tekstilni tovarni Tabor, ki zaposluje 400 delavcev, so lani poleti izvedli prisilne poravnave. V tem postopku so se delavci odrekli 40 odstotkom svojih terjatev na račun premalo izplačanih plač, 60 odstotkov terjatev pa so spremenili v lastninski delež. Z uvedbo stečajnega postopka se stvari spreminjajo, zato bodo delavci svoje terjatve v stečajnem postopku obnovili,« pojasnjuje Stanislav Šajn. »Nekateri v vodstvu tovarne sedaj razmišljajo o ustanovitvi novega, hčerinskega podjetja. Menim, da bi ta trenutek to pomenilo izigravanje upnikov – največji upniki pa so ravno delavci.«

Stanislav Šajn je prepričan, da bi Tekstilna tovarna Tabor lahko normalno poslovala in ustvarjala dohodek, če je ne bi bremenili stari dolгови. »Po prisilni poravnavi se je podjetje še naprej zadolževalo. Tovarna bi lahko preživela, če bi bila boljše vodena in če bi ji pravico priskočila na pomoč država,« je prepričan.

T. K.

KAJ DELAJO

V območnih organizacijah

Zasavje

Steklarna Hrastnik dobila svet delavcev

Sindikat Steklarnarstva Hrastnik, ki deluje pod okriljem KNG, je po temeljitih pripravah v okviru zakona o soupravljanju izvedel volitve za člane sveta delavcev. Med 16 kandidati so bili v prvi svet delavcev izvoljeni: Vesna Brečko, Jože Drame, Marinka Gornik, Igor Gošler, Anton Lipar, Suzana Knez, Soniboj Knežak, Brane Pepelnjak, Joži Sticher, Robert Sticher, Feliks Vavtar, Edvard Zorko in Miroslav Zorec.

Izmed 13 izvoljenih članov sveta je pet sindikalnih zaupnikov.

Za Strojgradnjo prisilna poravnava

V največjem trboveljskem podjetju kovinskopredelovalne industrije, Strojgradnji, je bil lanskega septembra uveden stečajni postopek.

Z velikimi naporimi je upniškemu odboru uspelo, da je bil sprejet predlog prisilne poravnave, po katerem bo podjetje 1. avgusta ponovno začelo delati. Kot je poročal Leopold Očko, predsednik sindikata na območnem odboru SKEI, ki je zastopal delavce v upniškem odboru, so vse prijavljene terjatve delavcev bile upoštewane. Prednostno bodo izplačane vse terjatve delavcev iz naslova neizplačanih plač in drugih prejemkov iz naslova delovnega razmerja.

Nadzorni svet je že imenoval vršilca dolžnosti. Na to funkcijo so imenovali dipl. ing. Leopolda Goljufa, ki je med stečajnim postopkom veliko naredil, da so programi Strojgradnje ostali »živi« in se izvajali preko Orodjarne; tako je imelo delo nad sto delavcev.

Jurše v GP Rudar Trbovlje

Sekretar Sindikata delavcev gostinstva in turizma Slovenije Ivan Jurše je bil na delovnem obisku v Zasavju. V gostinskem podjetju Rudar Trbovlje je imel daljši pogovor s predstavniki sindikata in vodstvom podjetja o uresničevanju panožne kolektivne pogodbe, izplačilu regresa ter o nadaljnjih perspektivah podjetja.

Ciril Urek, sekretar

Podravje

Kdo bo imel prav

Delavski svet Palome se je pritožil na sklep Delovnega sodišča v Mariboru, ki je razsodilo, da je bil postopek razrešitve nekdanje direktorice Palome Matilde Strasser nezakonit.

Člani delavskega sveta Palome menijo, da so ob razrešitvi Strasserjeve ravnali pravilno in da sodišče ni proučilo vse za ta primer pomembne dokumentacije. Prepričani so, da ugotovitve iz zapisnika mariborske podružnice Agencije Republike Slovenije za plačilni promet, nadziranje in informiranje potrjujejo, da so bili njihovi sumi o neuspešnosti poslovanja Palome v letu 1994 upravičeni in da je bila zamenjava vodstva aprila 1995 potrebna in utemeljena. Delavski svet Palome bo na osnovi ugotovitev agencije zahteval, naj uprava za notranje zadeve uvede preiskavo o poslovanju Palome v omenjenem obdobju ter ugotovi odgovornost vodilnih in vodstvenih delavcev.

T. K.

KAJ MORAM VEDETI O PLAČAH (1)

Piše: Sandi Bartol

O plačah se dnevno pogovarjamo, toda o nekaterih osnovah in sestavinah, ki plačo dograjujejo, včasih vemo premalo. Iz pogovorov z nekaterimi delavci in tudi delodajalci ugotavljamo, da ne poznamo dovolj plačne politike v Republiki Sloveniji in ne razlikujemo med posameznimi nazivi najnižjih plač. V plačnem sistemu Republike Slovenije so sedaj uveljavljeni štirje različni nazivi najnižjih plač.

Zajamčena plača

Zajamčena plača, sedaj znaša 33.803 tolarje bruto, je zakonska kategorija in se izplačuje v primerih in pod pogoji, določenimi z zakonom o zajamčenih osebnih dohodkih. Ko podjetje ali družba izplačuje zajamčene plače v skladu z zakonom, ta razveljavlja ustrezno določilo kolektivnih pogodb.

Če podjetje delavcem ne izplača zajamčene plače v skladu z zakonom, je za prekršek kaznovano. Pristojnosti v zvezi z neizvajanjem zakona in kolektivnih pogodb ima inšpekcija dela, ki jo je potrebno ob morebitnih kršitvah obvestiti. Obvestiti pa jo je potrebno tudi, če delodajalec zlorablja zakon o zajamčenem osebnem dohodku in na taki osnovi delavcem izplačuje le zajamčene plače.

Izhodiščna plača

Izhodiščna plača je najnižja osnovna plača za posamezni tarifni razred skladno s tarifno prilogo h kolektivni pogodbi dejavnosti. Višina izhodiščne plače je opredeljena za vsak tarifni razred.

V izhodiščni plači je zajeta zahtevnost in s tem vrednost delovnega mesta. Delovna mesta, njihova vrednost ter relativna razmerja med najmanj zahtevnimi in najbolj zahtevnimi deli so opredeljena v podjetniški kolektivni pogodbi oz. aktu o sistemizaciji in pravilniku o plačah. Izhodiščna vrednost najbolj enostavnega dela v dejavnosti trgovine za tretje trimesečje znaša 47.493 tolarjev bruto in se za vsak nadaljnji tarifni razred ustrezno poveča. Razpon med najnižjo in najvišjo izhodiščno plačo je 1:3.

Izhodiščne plače, ki so v bruto zneskih, vključujejo poln delovni čas in pričakovane delovne rezultate. Izhodiščne plače se vsako trimesečje povečujejo za 85 odstotkov rasti cen na drobno v preteklem trimesečju (skalacijska lestvica).

Delodajalec lahko izhodiščno plačo pod posebnimi pogoji s SO- LASJEM sindikata zniža do 5 odstotkov za določen čas, največ za tri mesece. Znižanje brez soglasja sindikata bi pomenilo hujše kršenje kolektivne pogodbe, za kar je skladno z 205. členom Kazenskega zakonika Republike Slovenije delodajalcem zagrožena denarna kazen ali zapor o enega leta.

3. Osnovna plača

Osnovna plača delavca za poln delovni čas, predvidene delovne rezultate (po vnaprej določenih kriterijih) in normalne delovne pogoje ne more biti nižja od izhodiščne plače.

Osnovno plačo izračunamo tako, da količnik (relativna vrednost določenega plačilnega razreda) delovnega mesta pomnožimo s tolar-sko vrednostjo izhodiščne bruto plače prve tarifne skupine, ki velja v tarifni prilogi h kolektivni pogodbi dejavnosti trgovine ali posameznega podjetja in družbe. Tu naj poudarimo, da je delodajalec dolžan skladno s 1. členom kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine pred sprejemom akta o organizaciji in sistemizaciji delovnih mest pridobiti predhodno mnenje sindikata in se do njega pisno opredeliti. Pri tem je potrebno na strokovnih podlagah:

- določiti relativno razmerje delovnih mest – ovrednotiti zahtevnost;
- razvrstiti delavce v plačilne razrede;
- določiti vrednost izhodiščne plače, ki ne more biti nižja kot v tarifni prilogi h kolektivni pogodbi dejavnosti;
- opredeliti nenormalne delovne pogoje.

Od teh štirih kriterijev je odvisna višina osnovne plače in osnova za dodatke in nadomestila.

K osnovni plači se prištevajo še dodatki iz 39. in 40. člena Kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine Slovenije. To so dodatki za delovni čas, ki je za delavce manj ugoden, za delovno dobo, za težke delovne pogoje, če ti dodatki niso vključeni v osnovno plačo, ter dodatki na osnovi delovne uspešnosti.

Na osnovno plačo se obračunajo in izplačajo tudi razna nadomestila, ki pripadajo delavcem.

V prvo skupino sodijo dodatki, ki se v večini primerov obračunavajo v odstotkih od osnovne plače. Ti dodatki so:

- dodatek na izmensko delo v popoldanski in nočni izmeni. Ta dodatek v višini 10 % se delavcu obračuna in izplača, če je organizirano izmensko delo;
- dodatek na deljen delovni čas je določen in pripada delavcem, ki zaradi narave dela delajo s prekinitvijo za eno uro in več ali dve uri in več.

V kolektivni pogodbi dejavnosti trgovine je zapisana še uvedba »evropskega delovnega časa« (eno- ali dveurna prekinitve za kosilo), ki pomeni pridobitev dodatka v višini 15 oz. 20 % na osnovno plačo delavca;

- za čas dežurstva pripada delavcem dodatek v višini 20 %;
- za nočno delo (od 22. do 6. ure) je določen dodatek v višini 50 %, enak dodatek pripada delavcu še za nadurno delo, delo v nedeljo ter na dela proste dneve po zakonu;
- če je delavec razporejen na delo 1. januarja, 1. maja, 1. novembra, 25. decembra ter na velikonočno nedeljo, mu pripada dodatek v višini 200 % na osnovno plačo;

– dodatek za delovno dobo je najmanj 0,5 % od osnovne plače za vsako izpolnjeno leto delovne dobe. Naj opozorimo, da gre za skupno delovno dobo delavca, ne glede na to, ali jo je dosegel z delom v privatni ali družbeni lastnini doma ali na tujem. Pri tem ne gre enačiti delovne dobe s pokojninsko dobo. Preprosto povedano, dokupljene delovne dobe in beneficirane delovne dobe ne štejemo kot pogoj za obračun dodatka na delovno dobo.

Osnovna plača se poleg teh dodatkov poveča še za dodatek iz naslova delovne uspešnosti. Delovna uspešnost (vrednostni, planski, delovni normativi ipd.) se meri oz. ocenjuje za posameznika ali skupino po vnaprej določenih merilih, ki so delavcu znana pred pričetkom opravljanja dela.

4. Minimalna plača

Minimalna plača je tista najnižja plača, za katero se na osnovi košarice življenjskih stroškov in položaja gospodarstva dogovorijo socialni partnerji v okviru ekonomsko-socialnega sveta.

V socialnem sporazumu za leto 1996 je sprejeto določilo, da znaša minimalna plača za tretje trimesečje bruto 54.570 tolarjev za poln delovni čas.

Minimalna plača se povečuje na enak način kot izhodiščne plače (eskalacija).

Minimalna plača, ki je s sprejetjem zakona o izvajanju socialnega sporazuma za leto 1996 tudi zakonska obveznost delodajalca, vsebuje vse sestavine plače v skladu s 43. členom Kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine Slovenije. Tako se pri izplačilu minimalne plače v višini 54.570 SIT upoštevajo poleg osnovne plače tudi dodatki, (delovna doba, nočno delo, izmensko delo, delo v težjih delovnih pogojih itd.) in uspešnost.

Če delavec ne dosega pričakovane delovne uspešnosti (norme), mu je treba kljub temu izplačati 54.570 SIT bruto za poln delovni čas. Delodajalec lahko v takih primerih sproži postopek za ugotavljanje delavčeve delovne sposobnosti skladno s 23. členom Zakona o delovnih razmerjih ter 9. člena Kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine Slovenije.

Delodajalec, ki vključno z obračunano in izplačano plačo za maj in dalje delavcem ne izplačuje minimalne plače, krši zakon o izvajanju socialnega sporazuma za leto 1996 in je temu ustrezno sankcioniran.

Delavcem, predvsem pa sindikatom priporočamo, naj kontrolirajo izplačilne liste in v primeru kršenja določb socialnega sporazuma za leto 1996 obvestijo pristojno inšpekcijo za delo. V zvezi s tem imajo sekretarji območnih odborov dejavnosti trgovine skladno s 34.b členom Sprememb in dopolnitev kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine Slovenije pravico vplogleda v plačilno listo delavcev članov, zaposlenih pri delodajalcu.

Nadaljevanje prihodnjič

Težave sklada za razvoj malega gospodarstva odpravljene

RIZIČNI SKLAD IN DOKAPITALIZACIJA

Nedavno smo že poročali o težavah sklada za razvoj malega gospodarstva, ki je letos zašel v nelikvidnost zaradi zelo slabega poslovanja vodstva prvega upravnega odbora tega sklada v letih 1992 in 1993. Takratni upravni odbor je namreč tako neodgovorno delil garancije podjetnikom, da se je kasneje kar petina podeljenih (ki pa so po vrednosti obsegle kar 40 odstotkov garancij) izkazala za slabe. Zanje mora zdaj sklad bankam namesto prosilcev za posojila vračati zapadle anuitete. Teh se je nabralo že za skoraj 10 milijonov mark, novo vodstvo sklada pa ocenjuje, da jih bo prišlo še za kaka dva milijona. Izplačali so že za dobre 4 milijone mark zapadlih terjatev. Zato je letos dejavnost sklada zelo omejena, čeprav je lani in predlani saniral računovodsko-financijsko stanje in obe leti posloval z dobičkom. Položaj sklada je pred kratkim obravnaval odbor državnega zbora za nadzor proračuna in javnih financ. Šele zdaj zato, ker prej ni imel pregleda nad celotnim poslovanjem te vladne ustanove, in seveda zato, ker so obravnavo terjale odkrite nepravilnosti v poslovanju.

Odbor je pozval vlado, naj proti odgovornim za nekdaj slabo poslovanje sklada uvede materialno odgovornost, čeprav so, resnici na ljubo, nekatere kazenske ovadbe in predlogi za suspenz že vloženi. Tega in druge sklepe je oblikoval po obsežni razpravi na podlagi poročil računskega sodišča, revizijske hiše KPGM, SDK, ministrstva za finance in agencije za plačilni promet, in potem ko je slišal tudi poročilo o delu zadnjega, četrtega upravnega odbora, ki pa ga je maja letos vlada razrešila, ter dobil odgovore na posamezna konkretna vprašanja. Delo prvega upravnega odbora sklada je odbor ocenil za nestrokovno, neodgovorno, z elementi kazenske odgovornosti. Kazenska odgovornost naj bi zadela tudi posameznike iz upravnega odbora, ki naj bi bili odgovorni za osebno okoriščenje. Analiza poslovanja je ugotovila 26 sklopov nepravilnosti, ki segajo od posojanja depozitov Posojilnici in hranilnici Kranj po bistveno ugodnejši obrestni meri, kot je ta posojala ista sredstva, do posojanja domnevno prostih sredstev mimo razpisa in pravil. Pri dajanju posojil krjanski Posojilnici je bilo morda pomembno, da je bilo med njenimi ustanovitelji tudi zasebno

podjetje takratnega direktorja sklada Viktorja Brezovarja. Preiskava je pokazala, da so se upravni odbor sklada in banke pri presoji ustreznosti kandidata za posojilo oziroma garancijo sklada zanašale eden na drugega. Tako je prenekateri prosilec dobil posojilo, ne da bi ga kdo sploh preveril. Posamezna podjetja so dobila posojilo oziroma garancijo sklada večkrat zapored, garancije pa so bile tudi zelo slabo zavarovane. Le posamezne so bile zavarovane s premoženjem posojilojemalca, pa še takrat je bil sklad le redko zapišan kot prvi upravičenec do hipoteke.

Člani upravnega odbora in vodstvo sklada so uživali vrsto bonitet, od službenih avtov v zasebne namene do široke uporabe magna kartice (nakupi živil za vsote, tudi večje od pol milijona tolarjev) in do še ne povsem pojasnjene upravičenosti do honorarjev.

Delo zadnjega, četrtega upravnega odbora je odbor za nadzor proračuna in javnih financ ocenil kot dobro, saj je bila v tem času izpeljana finančno-računovodska sanacija in novo vodstvo (po dobrem delu velja omeniti direktorico sklada Cvetko Tinauer) je korek-

no zaščitilo premoženje sklada za razvoj malega gospodarstva.

Odbor za nadzor proračuna in javnih financ je še menil, da je treba pregledati vsa posojila in poročila, ki jih je kdaj odobril sklad za razvoj malega gospodarstva. Sklenil pa je preveriti tudi upravičenost in smiselnost stečajev med podjetji, ki so pri skladu dobivala garancije. Stečajev je bilo nekaj, nekateri med njimi pa vzbujajo sum, da so bili načrtovani, in v teh primerih bo sklad ovadil lastnike. O podjetju EME inženiring iz Slovenske Bistrice pa so člani odbora za nadzor financ menili, da

mo pa je bil predlagan stečaj. Člani odbora menijo, da bi bilo pred dokončno odločitvijo dobro pregledati realnost obetov nove proizvodnje, ki jo Mlakar obljublja, in videti, ali je stečaj res neizbežen. Če ni, bi bilo delovnih mest škoda...

Vlada je medtem uspela imenovati nov upravni odbor, uspešno pa teče tudi sanacijski program. Ko bo z novim zakonom o razvoju malega gospodarstva določen tudi ustrenejši status sklada za razvoj malega gospodarstva, bo menda konec njegovih težav, v katere so ga pahili prvi upravni odbor in takratno vo-

Saša Baloh, stara in nova predsednica upravnega odbora sklada: V novem zakonu o razvoju malega gospodarstva bo urejen tudi status sklada.

ga morda le ne bo treba spraviti v stečaj. O njem je v zadnjem času krožila novica, da je izkoristil sklad za razvoj malega gospodarstva, pa tudi druge vire pri različnih ministrstvih, ki so namenjeni za spodbujanje razvoja malega gospodarstva. Emil Mlakar je nabral za okoli dva milijona mark garancij in je največji uporabnik sklada v tem pogledu, za njegovo fir-

dstvo sklada. Sklenjeno je, da dobi sklad svoj rizični sklad in da bo dokapitaliziran, da ne bo več odvisen samo od določenih uporabi privatizacijskih kupnin. Ministrstvo za malo gospodarstvo pa že vodi politiko lokalnih garancijskih skladov, ki se polnijo iz krajevnih in privatnih virov financiranja.

B. R.

Delavski direktorji izmenjali izkušnje

NEZADOVOLJNI S PRISTOJNOSTMI

V Sloveniji je le devet tako imenovanih delavskih direktorjev. Ti v skladu z zakonom o sodelovanju delavcev v upravljanju gospodarskih družb zastopajo koristi delavcev na socialnem in kadrovskem področju. Vsega skupaj pa je 150 gospodarskih družb, zrelih za imenovanje delavskega direktorja. Gospodarske družbe z več kot 500 zaposlenimi delavci morajo imeti delavskega direktorja, če to zahtevajo zaposleni. Da delavskih direktorjev ni več, naj bi bil kriv nejasen zakon, ki ne opredeljuje funkcije delavskega direktorja dovolj natančno. Delavski direktorji, nekateri delujejo že dve leti, so se v preteklem tednu drugič sestali, da bi izmenjali izkušnje iz dela.

Teniso v vseh pogledih dobre, čeprav po prepričanju delavskega direktorja iz Leka Jureta Srhoja delavski direktor krepki vlogi sveta delavcev in sindikata, tam kjer nastopa v dvojni vlogi, pa krepki tudi interese kapitala. Učinkovitost delavskega direktorja ovirajo zakonska določila o njegovih pristojnostih. Dr. Drago Mežnar, docent na Fakulteti za organizacijske vede v Mariboru, meni, da najbolj moti, da ima delavski direktor v upravi zgolj vlogo poštarja med zaposlenimi in upravo. Hkrati je s ostalimi člani uprave solidarno odgovoren za poslovanje družbe, pa še njegov mandat je imperativen. To pomeni, da ga svet delavcev lahko kadarkoli odpokliče. Po njegovem bi moral biti delavski direktor član uprave, ki dela v korist gospodarske družbe. Obenem bi moral uživati popolno zaupanje zaposlenih. Delavski direktorji bi morali imeti v upravi kakšno konkretno zadolžitev in ne le zastopati kadrovske in socialne interese delavcev brez kakršnih koli drugih pristojnosti in odgovornosti.

Takšen delavski direktor, s konkretno zadolžitvijo izvršnega menedžerja v kadrovskem sektorju s 93 zaposlenimi in torej enakopraven član uprave, je Jure Srhoj v Leku. Meni, da delavski direktor, ki enakopravno z drugimi člani uprave gospodarske družbe odloča o poslovnih odločitvah, lahko bistveno okrepi vpliv delavskih interesov na te odločitve, hkrati pa je tudi blažilec za populistično delovanje sindikata.

Skupina delavskih direktorjev, ki je tokrat skupaj s strokovnjakoma teoretikoma, docentom dr. Dragom Mežnarjem in dr. Zvonko Šarman, ocenila izkušnje iz prakse, se je odločila za nekaj korakov, s katerimi naj bi povečala učinkovitost delavskih direktorjev. Najpomembnejši je vsekakor predlog, naj bi v slovenskem zakonu o sodelovanju delavcev v upravljanju v poglavju o delavskih direktorjih povzeli nemško zakonodajo. Eden od razlogov je tudi evropska študija o soupravljanju v sedmih državah. Če bodo izsledki pokazali, da je nemška inačica funkcije delavskega direktorja (mimogrede, treba bo najti bolj posrečen izraz za tega člana uprav podjetij) najbolj primerna, utegne ta model postati vzorčen. Vsekakor pa je odločilnega pomena nujna, da bi delavski direktorji ob tem ko zastopajo kratkoročnejše interese zaposlenih, upoštevali dolgoročne interese družbe. Zato se dosedaj izvoljeni delavski direktorji zavzemajo tudi za odpravo imperativnega mandata, ker pod tem pritiskom delavski direktor ne more delati niti v korist družbe niti v korist zaposlenih. Pri tem so mu celo bolj nevarni zaposleni, prek sveta delavcev, s svojimi kratkoročnimi interesi, kot uprava. Delavski direktorji so se tudi odločili, da bodo spodbudili ustanovitev društva delavskih direktorjev. To bi pospešilo izmenjavo mnenj in izkušenj o področju, ki je za nas sorazmerno novo.

B. R.

Kako državo pripraviti k varčnosti

POSEBNA UPRAVA ZA JAVNE NALOŽBE?

Da je naša država draga, njena uprava pa potratna, se lahko prepričamo iz več primerov, ne nazadnje tudi iz poročil finančnega ministrstva o uporabi proračunskih sredstev po posameznih ministrstvih. Med najhujšimi primeri potratnosti je poraba denarja davkoplačevalcev za nakup policijskega čolna P 111. Zdaj pa prihaja iz vrst ljudi, ki jih je javnost tudi že obtožila potratnosti, poslancev, konkretno članov odbora državnega zbora za nadzor proračuna in javnih financ, predlog, kako v prihodnje zmanjšati, če že ne preprečiti, neracionalno trošenje javnih financ. Odbor bo vladi prek državnega zbora namreč predlagal, naj ustanovi posebno strokovno telo, ki bi presojalo ustreznost posameznih javnih naložb in predvsem racionalno porabo javnih financ za te namene.

Primer policijskega čolna P 111 in drugi podobni, čeprav manj kričeči, naj se v bodoče ne bi ponavljali. Toda kdo naj bi bil najbolj primeren za odločanje, ali bodo javne finance smotno uporabljene? Nekateri člani odbora so se zavzemali, naj bi to bilo kar novo ministrstvo, in tako je bilo tudi zapisano v osnutku predloga. Drugi so menili, da bodo tako in tako dobili zakon o javnih naročilih, in bi bilo zato dovolj, če bi ministrstva samo zadolžili za racionalno rabo investicijskih sredstev. Tretji so menili, da je novo ministrstvo premočan organ za take zadeve. Ivo Hvalica je na primer dejal, da bi bilo dovolj, če bi se posamezna ministrstva zatekla po pomoč k svetovalnim organizacijam, ki bi znale vse posle pri sklepanju pogodb opraviti strokovno in bistveno ceneje, kot bi stale napake pri podpisovanju slabih pogodb. Pri tem se je spomnil policijskega čolna P 111, češ da take pogodbe sam ne bi podpisal niti za nakup pasje ute. Četrty niso bili za ministrstvo, pač pa za posebno službo v okviru vlade, po zgledu Nizozemske in Velike Britanije. Na

Ivo Hvalica: Take pogodbe ne bi podpisal niti za nakup pasje ute!

Nizozemskem na primer je 130 zaposlenih v upravi, ki skrbi za vse javne nabave, od malih nakupov do velikih naložb. Taka posebna ustanova bi pretehtala javne naložbe že od razpisa naprej, uspelo pa bi ji tudi razbiti zaprte monopolne kroge, ki so se že pojavili pri posameznih javnih investicijah. Svetovalna organizacija pa navsezadnje naredi delo po naročilu, niti torej nevtralna.

Da je potrebna organizacija, ki bi skrbela za smotno trošenje javnih financ, torej denarja davkoplačevalcev, so se strinjali vsi člani odbora za nadzor proračuna in javnih financ in na koncu sklenili prepustiti odločitev o obliki te ustanove državnemu zboru ali vladi. Najvažnejše je, da se država na področju rabe javnih financ organizira, in začne skrbeti za njihovo varčno rabo.

B. R.

DELNICE ŠTAJERSKE PIVOVARNE TUDI DELAVCEM

Vodstvo Štajerske pivovarne iz Maribora je pred nedavnim objavilo razpis o stoodstotni prodaji delnic podjetja. Po objavi so številni delavci, ki so upniki podjetja, zaprosili za pomoč območno organizacijo ZSSS za Podravje, saj so delavci prepričani, da delnice pripadajo tudi njim. V območni organizaciji ZSSS za Podravje so se odločili zbrati podatke o višini terjatev na račun premalo izplačanih plač in drugih prejemkov za vsakega

T. K.

člana posebej. Zato od članov sindikata v Štajerski pivovarni že zbirajo pooblastila.

Ko bodo podatki o višini terjatev za vsakega posameznega člana sindikata znani, se bodo predstavniki sindikata začeli z vodstvom pivovarne pogajati o izplačilu terjatev. Če Štajerska pivovarna terjatev ne bo mogla izplačati, bodo delavci zahtevali poplačilo terjatev z delnicami podjetja.

S 1. JULIJEM JE ZAČEL VELJATI ZAKON O IZVAJANJU SOCIALNEGA SPORAZUMA IN HKRATI ZAKON O DAVKU NA IZPLAČANE PLAČE IN SPREMEMBE ZAKONA O PRISPEVKIH ZA SOCIALNO VARNOST.

Socialni sporazum in komentar Braneta Mišiča skupaj z nekaterimi prilogami v brošuri

PLAČE '96
PLAČE '96
PLAČE '96
PLAČE '96
PLAČE '96
PLAČE '96

PLAČE '96

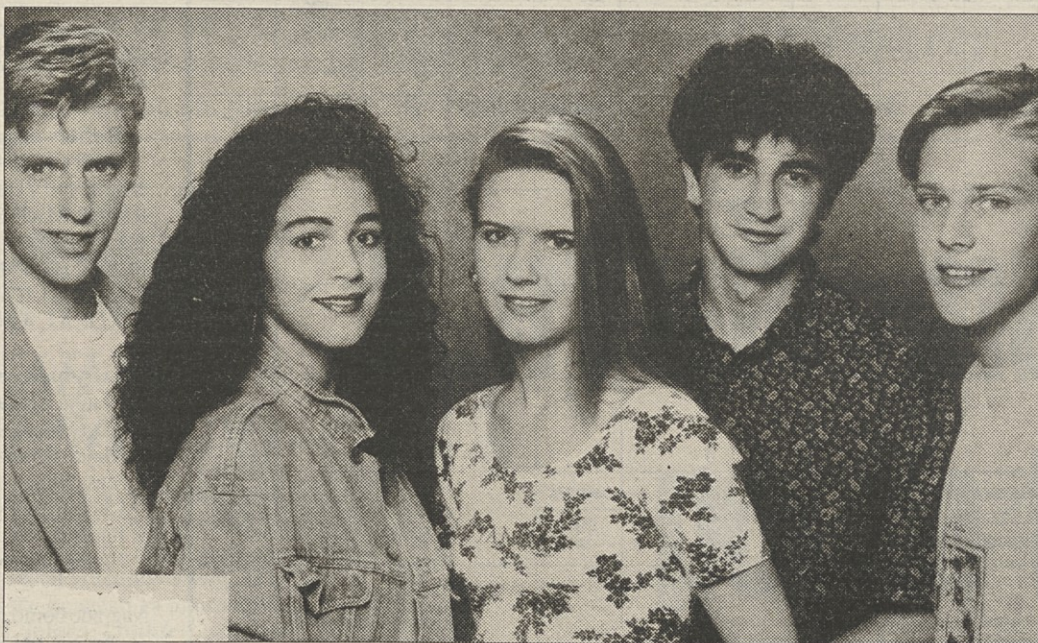
PLAČE '96
PLAČE '96
PLAČE '96
PLAČE '96
PLAČE '96
PLAČE '96

Brošuro lahko naročite pri ČZP ENOTNOST, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni 061/321-255, 1310-033, fax 311-956.

Naročilnica – Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročamo izvod(ov) brošure PLAČE '96 po 1.500,00 SIT (+ 5% p. davek). Naročeno pošljite na naslov: Ulica, poštna št., kraj: Ime in priimek podpisnika: 1. Račun bomo plačali v zakonitem roku 2. Ind. naročnik – plačilo po povzetju Žig Podpis naročnika

SOCIALNE DROBTINE ZA MLADE

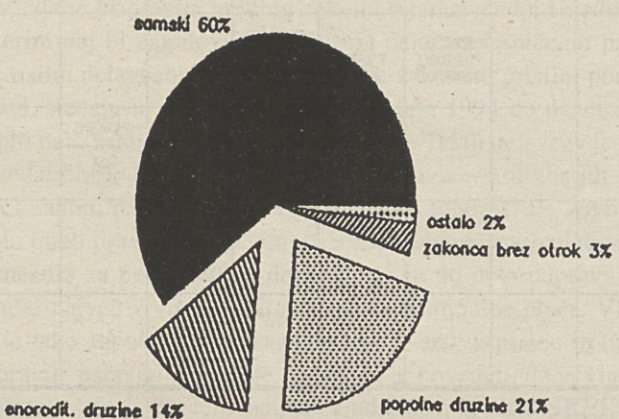
Zadnjih šest mesecev lanskega leta je v Sloveniji prejelo različne oblike socialnovarstvenih pomoči okrog 42.000 ljudi oziroma za 13 odstotkov več kot samo pol leta prej. Največ – 34.144 – jih je dobivalo socialno pomoč oziroma denarni dodatek, enkratni denarni dodatek je dobilo blizu 6.000 ljudi, kot edini vir preživetja za tiste nad 60 let in brez kakršnih koli sredstev pa je denarno pomoč prejelo 1514 ljudi.

To so zadnji rezultati posebne analize, ki so jo pripravili na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve. Glavni namen analize je bil izvedeti, kdo so prejemniki denar-

nega dodatka. Socialna pomoč oziroma denarni dodatek je namreč socialnovarstveni ukrep za socialno ogrožene družine. Z njim se takšni družini ali posamezniku zagotavlja

UPRAVIČENCI DO DENARNEGA NADOMESTILA glede na vrsto skupnosti 1. 7. – 31. 12. 1995

socialna pomoč v višini razlike med dohodkom na družinskega člana in dogovorjeno minimalno ravno socialne varnosti. Za odraslo osebo znaša 52 odstotkov, za otroke (odvisno od starosti) pa od 29 do 42 odstotkov z jamčene plače. Skratka, gre za izredno nizke prejemke, s katerimi ni moč pokrivati življenjskih stroškov.

Poleg tega je novi zakon o socialnem varstvu, ki je bil sprejet leta 1992, znižal dotedanjo dohodkovno mejo za upravičenost do denarnega dodatka za približno 16 odstotkov in s tem zmanjšal število upravičencev do te pomoči. Centri za socialno delo lahko dodelijo denarni dodatek največ za šest mesecev, po tem času je treba vlogo obnoviti.

let, torej so v najboljših letih, ko bi si morali zaslužiti za vsakdanji kruh sami. A kaj, ko je približno polovica vseh, ki dobivajo socialno pomoč, brezposelnih. Prevladujejo takšni, ki imajo nizko izobrazbeno raven. Vsak šesti med njimi ni dokončal niti osnovne šole.

Približno 7,5 odstotka ali 25542 je iskalcev prve zaposlitve. Ker še niso bili zaposleni, nimajo pravice do nadomestila, zato dobivajo socialno pomoč. Približno 63 odstotkov prejemnikov denarne pomoči nima nikakršnih dohodkov. Oba spola sta zastopana enakomerno.

Analiza je tako pokazala, da je približno vsak tretji upravičenec do socialne pomoči star 18 do 26 let,

VRSTA DAJATVE	1.1. - 31. 6. 1995	1. 7. - 31. 12. 1995
edini vir preživetja	1490	1514
- dodatek za najemnino	102	100
- dodatek za tujo nego in pomoč	105	119
denarni dodatek	30433	34144
- dodatek za najemnino	2229	2318
- dodatek za tujo nego in pomoč	163	158
enkratni denarni dodatek	2903	5792
- po 33. členu	54	474
- po 24. členu	0	1
- ostalo	75	44
SKUPAJ	37191	41969

Mladi, samski in brez službe

Analiza je zajela 33.630 prejemnikov denarnega dodatka v obdobju od 1. julija do 31. decembra lani. In kdo so ti ljudje, ki se ne morejo preživljati s svojim delom? Daleč največ – kar 60,3 odstotka – je samskih, dobra petina je popolnih družin, 13,5 odstotka je enorođiteljskih družin. Porast upravičencev je najbolj opazen v skupini samskih, in to za kakšne 3 odstotke v primerjavi s prvim polletjem lani.

Najbolj zaskrbljujoče je podatek, da je tretjina upravičencev do socialne pomoči starih od 18 do 26 let, več kot 8.000 jih šteje komaj 18 do 21 let. Približno 37 odstotkov jih je starih od 27 do 45

samski, brez zaposlitve, brez strokovne izobrazbe. Tudi tisti, ki so stari od 27 do 45 let so pogosto brezposelni, samski ali pa s plačo, ki jo dobivajo, ne morejo preživeti sebe in svoje družine in so prisiljeni prositi za denarni dodatek. Imeti 20 let in dobivati socialno pomoč postaja danes vse bolj kruta realnost.

Pričakovali bi, da se bodo po takšni alarmantni analizi v vladi zganili, začeli takoj ukrepati in pomagati mladim, da bi hitreje prišli do ustrezne izobrazbe in dela. A predramilo jih ni niti predvidljivo obdobje, ki je običajno, če drugega ne, polno obljub in načrtovanj.

Marija Frančeskin

VOJNA NAPOVED DELU NA ČRNO

Slovenska vlada je te dni praktično pet minut pred dvanajsto predlagala parlamentu nekaj sprememb in dopolnitev zakona o inšpekciji dela, s katerimi naj bi dosegli več spoštovanja zakonodaje na tem področju. Kot pravi pregovor, ni nikoli prepozno. Vsaj upamo lahko.

V svobodnih sindikatih namreč že dolgo opozarjajo na nered na tem področju, saj je po nekaterih podatkih v Sloveniji več kot 50.000 na črno zaposlenih. Zato podpirajo odločitve vlade, da bo končno naredila red na tem področju. Znano je, da mnogi delodajalci izplačujejo delavcem plačo kar »na roko«, brez ustreznih obračunov in računov, lahko jih postavijo na cesto, kadar se jim zljubi, ne plačujejo nobenih prispevkov, skratka, prek zaposlovanja na črno iščejo najkrajše poti do čim večjega zaslužka.

Dopolnjevanje zakona med drugim pomeni uresničevanje tistega dela socialnega sporazuma za letošnje leto, ki ureja pravno varnost delavcev. S predlaganimi spremembami želi vlada zagotoviti učinkovitejše delovanje inšpekcije za delo in strožje kaznovanje kršiteljev. Sredi tega tedna bo predlog zakona, ki naj bi ga sprejeli po skrajšanem postopku, obravnavali tudi ekonomsko-socialni svet. In katere so najpomembnejše novosti?

Predlog zakona daje inšpektorju za delo vsa pooblastila, da v primerih ponavljajočih se kršitev predpisov istega delodajalca (več kot dvakrat

v šestih mesecih ali večkrat v daljšem časovnem obdobju), izda odločbo, s katero mu prepove opravljanje dejavnosti in predlaga pristojnemu organu začetek postopka za njegovo prenehanje, likvidacijo ali stečaj. Gre predvsem za kršitve, če delodajalec omogoči delo tujcu ali osebi brez državljanstva v nasprotju s predpisi o zaposlovanju tujcev.

Obstoječi zakon, ki je v veljavi že dve leti, je sicer omogočil boljše delo inšpekcijskih služb, vendar ne v tolikšni meri, da bi delodajalcem, ki zaposlujejo na črno, stopil na prste. Analiza je pokazala, da v primerih, ko je inšpektor za delo izrekel prepoved opravljanja delovnega procesa oziroma dela na črno, delodajalec z delavcem ni sklenil pogodbe o zaposlitvi, ampak ga je preprosto odpustil. Zato delavci niso bili zainteresirani, da bi prijavljali takšne kršitve.

Po novem naj bi bilo drugače. Po predlagani spremembi zakona bi moral delodajalec, pri katerem bi inšpektor ugotovil, da zaposluje na črno, delavca zaposliti, v skladu s predpisi z njim skleniti pogodbo, ga zavarovati ter začeti zanj plačevati

ustrezne prispevke. Za vsakega ugotovljenega na črno zaposlenega delavca bi moral delodajalec odšteti takoj po 100.000 tolarjev mandatne kazni, inšpektor pa bi sprožil tudi postopek zaradi prekrška. Gre za kopico ukrepov, s katerimi naj bi učinkovito preprečili nezakonito sklepanje oziroma prenehanje delovnih razmerij.

Z denarno kaznijo najmanj milijon tolarjev pa bi kaznovali delodajalca, če inšpektorju ne bi omogočil nemotenega opravljanja inšpekcijskega nadzora, če bi kljub prepovedi inšpektorja še naprej upravljal de-

lovna sredstva ali nadaljeval delovni proces, odpečatil delovna sredstva, delovne prostore ter delovne, v katerih se opravlja gospodarska ali negospodarska dejavnost, in podobno.

Vprašanje je le, kako bodo zakon v vsakdanjem življenju uresničevali. Že sedaj so namreč imeli delovni inšpektorji veliko pristojnosti, a jih niso izvajali. Pogostokrat zato, ker jih je bilo premalo, pogostokrat pa tudi zato, ker so se bali, saj imajo delodajalci v nekaterih okoljih veliko politično moč in kapital. Zato bi kazalo inšpektorjem dela povečati tudi avtoriteto in jim zagotoviti neodvisnost.

M. F.

VROČA POKOJNINSKA JESEN

Predlog izhodišča za reformo sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja naj bi vlada, potem ko ga je sredi tedna obravnavala tudi ekonomsko-socialni svet, poslala v parlamentarno razpravo.

Še prej pa se je Tone Rop, minister za delo, družino in socialne zadeve, sestal s predstavniki sindikalnih zvez in jih seznanil z bistvenimi novostmi pokojninske reforme. Izhodišča bodo podlaga za pripravo bele knjige o reformi pokojninskega sistema, ki naj bi se začela najprej izvajati s spremembami in dopolnitvami obstoječega sistema v smeri ostrih pogojev za uveljavitev pokojnine. Kasneje pa naj bi prišlo še do ločitve sedanjega enotnega sistema obveznega zavarovanja na dva stebra: dokladnega in naložbenega.

Cilj reforme naj bi bila finančna vzdržljivost sistema v razmerah slabšanja demografskih in zaposlitvenih možnosti zavarovanja. Spremembe naj bi nagrajevale tiste, ki se ne bodo odločali za predčasno upokojevanje in ki se bodo odločali za plačevanje višjih prispevkov.

Reforma pokojninsko-invalidskega zavarovanja je nujna. To pomeni, da ji organi ZSSS ne bodo nasprotovali. Zahtevali pa bodo garancije za dolo-

čeno raven pravic delavcev v tem zavarovanju, ki se jim ne mislijo odpovedati. Svet ZSSS je na tej podlagi že zahteval ločitev delavskega zavarovanja od kmečkega.

Vodstvo ZSSS pripravlja o pokojninski reformi »vročo« jesen, saj se bo o tem posvetovalo z najširšo bazo. S tem v zvezi bodo svobodni sindikati jeseni organizirali tudi posebno konferenco. Že sedaj so pripravili nekaj bistvenih pripomb na novo pokojninsko zakonodajo, za katere je Tone Rop svojim sodelavcem naročil, naj jih vključijo v predlog izhodišča še pred sejo vlade. Gre za predlog fleksibilnega upokojevanja za tiste, ki že dosega polno pokojninsko dobo, ne dosega pa starostne meje 65 let.

Država naj bi zelo restriktivno podeljevala koncesije za organiziranje obveznih naložbenih pokojninskih zavarovanj v drugem stebru. To pomeni, da se z naložbenim zavarovanjem ne bodo mogle ukvarjati denimo pooblaščenke investicijske družbe. Reforma sme določiti obvezno zavarovanje zgolj za zavarovanje v drugem stebru. Pretehtali bodo tudi zahtevo svobodnih sindikatov, da bi združili obvezno invalidsko in zdravstveno zavarovanje za primer poklicne bolezni ali poškodbe pri delu v eni sami zavarovalnici drugega stebra.

M. F.

ODŠKRNJENE POKOJNINE

Z letošnjimi februarскими dopolnitvami zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju se je spremenil tudi sistem usklajevanja pokojnin. Poprej so se prilagajale gibanju povprečnih plač, tako da so upokojevalci - če so bila ta gibanja pozitivna - poleg višje pokojnine dobili še poračun za dva meseca nazaj. Po novem pa poračunov več ni.

Na zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje so za letošnje polletje izračunali, da se je povprečna starostna pokojnina za polno pokojninsko dobo s spremenjeno zakonodajo nekoliko znižala. Upoštevaje razpoložljive ocene mesečnih gibanj povprečnih bruto plač vseh zaposlenih plač, so ugotovili, da je ob polletju višina povprečne starostne pokojnine nižja za 0,7 odstotka. Povprečno mesečno znižanje pokojnin v letošnjem letu pa naj bi doseglo 2,3 odstotka. V odstotkih izračunane razlike veljajo tudi za katero skoli drugo vrsto pokojnine. Le absolutne razlike so seveda različne, pri višjih zneskih višje in pri nižjih nižje.

M. F.

PREBERITE IN NAROČITE

Založba ČZP Enotnost
Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana

V Zbirki priročnikov za sindikalne zaupnike in strokovne službe smo zaradi izjemnega povpraševanja ponatisnili razprodani

(1) SPLOŠNI PRIROČNIK ZA DELAVSKO SOUPRAVLJANJE
avtorjev Mata Gostiše in Gregorja Mikliča 6.900,00 SIT

V tej zbirki imamo na zalogi še priročnike:

(2) SOODLOČANJE, ZAPOSLOVANJE, KOLEKTIVNA POGODBA
avtorja Heribert Kohl in Zvone Vodovnik 2.400,00 SIT

(3) DOKUMENTI DRUGEGA KONGRESA ZSSS
s statutom ZSSS 1.800,00 SIT

(4) DELNIČARSTVO ZAPOSLENIH NA POTI K EKONOMSKI DEMOKRACIJI
- mag. Aleksandra Kanjuro Mrčela
TEMELJNI POJMI O GOSPODARSKIH DRUŽBAH
- Nadja Cvek
SODELOVANJE DELAVCEV V ORGANIH DRUŽB
- Gregor Miklič
URESNIČEVANJE ZAKONA O SODELOVANJU DELAVCEV PRI UPRAVLJANJU
- Milan Utroša 2.000,00 SIT

Vse štiri priročnike lahko naročite na naslov ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana po telefonu (061) 321-255 ali po faksu 311-956.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnost nepreklicno naročamo izvod(ov) priročnika pod zap. št. (1),
..... izvod(ov) pod zap. št. (2),
..... izvod(ov) pod zap. št. (3) in
..... izvod(ov) pod zap. št. (4).

Naročeno nam pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

Račun bomo plačali v zakonitem roku.
Kot ind. kupec bom plačal po povzetju.

Kraj, datum: žig
Podpis naročnika

K sodelovanju vabimo vse (podjetja in trgovine), ki bi lahko s svojimi izdelki obogatili naš nagradni sklad.

Delavska enotnost		KOVINA IZ ŽELEZOVE SKUPINE	POSLEDICA PRETIRANE UPORABE	SLOVENSKI ŠPRTNI NOVINAR (Andrej)	NAJVEČJI OTOK KANARSKIH OTOKOV	REKA NA ŠKOTSKEM	SVETIŠČE, HRAM	RIMSKA STIRI	PISATELI ČAPEK	SOKRATOV TOŽNIH	Roman ? "IZBRANI SPISI" JAPONSKI FIZIK (Leo)	
	GRM ZA ŽIVE MEJE, KALINA											
	OBDILOVANJE LESA											
	SMUČARSKI SIKAKALEC DOUHAR							POLKROŽEN MORSKO ZALIV				
	REKA V ŠVICI					EPILEPSIJA GONVEDI						
	GOROVJE V SAHARI (Asben)					ODJEHANIK ELEK. PRI TROLEJBUSU						
							IVAN LEVAR			OLIVERA KATARINA		
							PODELITEV IMENA			ŠPANSKI OSVAJALEC (Pedro de)		
Avtor: Borut Lovac	IRANSKO NOMADSKO LIUDSTVO	HRVAŠKI KNEZ	ALENKA PINTARIČ	PEVKA MAVRIČ		PREDVALKA IRISKE			PEVEC OFARIM			
				NENADNA SMRT		DŽEVANA BLAGAJNA			PISATELJ CESAIRE			
ZAGREBSKI SKIFIST (Robert)					SADNA PLJACA	MADŽORNIK V SPARTI		DANSKI OTOK				DRAGO TRŠAR
						MAJHNO TINALO		ABELOV BRAT				
PRVI VELIKI MADŽARSKI KNEZ					ODELEK ZA EKSEKUCIJO							
					LISASTA KRAVA							
ROMAN POLANSKI			IGRALKA VETRIH				JMOŽ BOGNIJE NEFELE					
			VODOR DROBOVIA POD KOŽO									
PRILJACNOST, CAR				POMOŽNI DUHOVNİK		NORVEŠKA PREDSEDNICA BRUNTDLAND	REKA V SREDNJI ANGLIJI	CIRILSKA CRKA			PODZEMNI ŽUTKOJED	ZMIKAVT
				AVSTRJSKI SMUČAR (Hans)				KRAJ PRI OPATIJI				
MESTO V FRANCII					SESTAVINA CELIČNE STENE LESA				URADNI SPIS			
									OLGA GRACELI			
ZADNJA STRAN VRATU					STRNJEN TOK TEKDOČNE			REKA NA POLISKEM				
PERZUKA					RIMSKA LJUBLJANA			ČESKI PEVEC (Karel)				

Metod Zalar. direktor borze